

2010 kovo 16

ISSN 1392-6098

Nr. 5 / 341

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

Bažnyčios žinios

Popiežiaus katechezės

Benediktas XVI
APIE ŠV. PRANCIŠKŲ ASYŽIETĮ 2

Lietuvos Vyskupų Konferencija

LIETUVOS GANYTOJŲ LAIŠKAS PADĖKOS UŽ LAISVĘ METŲ PROGA 4

Bažnyčia Lietuvoje

Mons. Arūnas Poniškaitis įšventintas vyskupu 5
Lietuvos ir jaunimo globėjo šv. Kazimiero iškilmė 7
Lietuvos vyrų vienuolių vyresniųjų konferencija 9
Belgijoje paminėtas Ateitininkijos šimtmetis 10
(NE) priklausomybė nuo prostitucijos 11
Bernardinai.lt šventė savo šeštąjį gimtadienį 13
Kauno I dekanate paminėtas tikybės mokymo Lietuvoje 20-metis 14

Homilijos

ŠLOVĖ IR KANČIA
Viešpaties Kančios (Verbų) sekmadienis (C) 16

BEIEŠKANT PRISIKĖLUSIOJO
Velykų sekmadienis 17

Dokumentai

Tarptautinė teologijos komisija
VISUOTINĖS ETIKOS PAIEŠKA: NAUJAS POŽIŪRIS Į PRIGIMTINĮ ĮSTATYMĄ
(Pabaiga) 18

Benediktas XVI

Apie šv. Pranciškų Asyžietį

2010 m. sausio 27 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Vienoje iš paskutiniųjų katechezų jau atskleidžiau apvaizdingą vaidmenį, kurį atnaujinant ano meto Bažnyčią atliko šventojo Pranciškaus Asyžiečio ir šventojo Dominyko Guzmano įsteigti Mažesniųjų brolių ir Pamokslininkų ordinai. Šiandien norėčiau pristatyti jums Pranciškų, tikrą šventumo „milžiną“, tebežavintį daugelį įvairaus amžiaus ir skirtingų religijų žmonių.

„*Nacque al mondo un sole* – Pasauliui patekėjo saulė.“ Tokiais žodžiais didysis italų poetas Dantė Aligjeris „Dieviškojoje komedijoje“ užsimena apie šventojo Pranciškaus gimimą Asyžiuje 1181 m. pabaigoje ar 1182 metų pradžioje. Jis priklausė turtingai šeimai – tėvas prekiaavo medžiagomis – ir nerūpestingai leido paauglystę ir jaunystę, žavėdamasis savo laiko riteriškais idealais. Dvidešimties metų dalyvavo viename karo žygyje ir pateko į nelaisvę. Susirgo ir buvo paleistas. Grįžus į Asyžių, prasidėjo ilgas dvasinio atsivertimo procesas, paskatinęs pamažu atsisakyti iki tol praktikuotos pasaulietinės gyvenenos. Į šį laikotarpį iširikiuoja garsusis susitikimas su raupsuotuoju, kurį Pranciškus nulipęs nuo arklio pabučiavo ramybės bučiniu, ir Nukryžiuotojo žinia nedidelėje Šv. Damijono bažnyčioje. Nukryžiuotasis jį užkalbino triskart tardamas: „Pranciškau, eik ir atstatyk mano griūvančius namus.“ Šiame paprastame įvykyje, Šv. Damijono bažnyčioje iš Viešpaties išgirstuose žodžiuose, glūdi gili simbolika. Šventasis Pranciškus tiesiogiai pašaukiamas atstatyti šią mažą bažnyčią, tačiau apgriuvęs pastatas simbolizuoja dramatišką ir nerimą keliančią ano meto Bažnyčios padėtį: paviršutinišką tikėjimą, kuris gyvenimą nei ugdo, nei perkeičia, drungną dvasininkiją, meilės atšalimą – vidinį Bažnyčios nuosmukį, lydimą ir vienybės irimo atsiradus ereziniams sąjūdžiams. Tačiau šios irstančios Bažnyčios viduryje stovi ir kalba Nukryžiuotasis, kviečiantis atnaujinti, pašaukiantis Pranciškų savo rankomis konkrečiai atstatyti Šv. Damijono bažnyčią, simbolizuojančią gilesnį pašaukimą savo radikaliu tikėjimu ir karšta meile Kristui atnaujinti pačią Kristaus Bažnyčią. Šis įvykis, nutikęs tikriausiai 1205-aisiais, primena kitą panašų įvykį 1207 metais – popiežiaus Inocento III sapną. Tas sapne išvydo, kad Šv. Jono bazilika Laterane, visų bažnyčių motina, jau griūva, tačiau ją pečiais dar remia mažas ir nereikšmingas vienuolis. Viena vertus, įdomu tai, jog ne popiežius laiko bažnyčią, kad ši nesugriūtų, bet mažas ir nereikšmingas vienuolis, ku-

riame popiežius atpažįsta vėliau jo aplankyti atvykusį Pranciškų. Inocentas III buvo galingas popiežius, turėjęs puikų teologinį išsilavinimą ir didelę politinę galią, tačiau Bažnyčią atnaujina ne jis, bet menkas ir nereikšmingas vienuolis – Dievo pašauktas šventasis Pranciškus. Kita vertus, svarbu pabrėžti, kad šventasis Pranciškus Bažnyčią atnaujina ne be popiežiaus ar jį atmesdamas, bet bendrystėje su juo. Abu dalykai vienas nuo kito neatsiejami – Petro įpėdinis, vyskupas, apaštališkąją įpėdinyste besiremianti Bažnyčia ir naujoji charizma, Šventosios Dvasios tą valandą duota Bažnyčiai atnaujinti. Tik drauge auga tikrasis atnaujinimas.

Grįžkime prie šventojo Pranciškaus gyvenimo. Kadangi tėvas Bernardonė prikišo jam per didelį dosnumą vargšams, Asyžiaus vyskupo akivaizdoje Pranciškų simboliniu mostu nusimetė drabužius, taip parodydamas ketinimą atsisakyti tėvo palikimo: kaip sukūrimo akimirka Pranciškų neturi nieko, išskyrus gyvybę, dovanotą jam Dievo, į kurio rankas jis save atiduoda. Paskui jis gyveno kaip eremitas, kol 1208 m. jo atsivertimo kelionėje žengiamas dar vienas esminis žingsnis. Šventasis Pranciškus išgirsta ištrauką iš Mato evangelijos – Jėzaus kalbą į misiją siunčiamiems apaštalams ir pasijunta pašauktas gyventi neturte ir atsidėti pamokslavimui. Prie jo prisijungia kitų palydovų, ir 1209 m. jis leidžiasi į Romą pranešti popiežiui Inocentui III apie naujos krikščioniškojo gyvenimo formos projektą. Didis popiežius priėmė jį tėviškai; paties Viešpaties apšviestas, jis suvokė Pranciškaus pažadinto sąjūdžio dieviškąją kilmę. Asyžiaus *poverello* suprato, jog kiekviena Šventosios Dvasios dovanota charizma turi būti palenkta Kristaus Kūno, kuris yra Bažnyčia, tarnybai, todėl visada veikė bendrystėje su bažnytine valdžia. Šventųjų gyvenime pranašavimo charizma niekada neprieštarauja vadovavimo charizmai, ir net jei tam tikrų įtampų pasitaiko, jie moka kantriai sulaukti Šventosios Dvasios meto.

Kai kurie XIX amžiaus, taip pat praėjusio šimtmečio istorikai mėgino remdamiesi tradicijos perteiktu Pranciškaus paveikslu sudurstyti vadinamąjį istorinį Pranciškų, lygiai kaip pagal evangelijų Jėzų bandoma atkurti vadinamąjį istorinį Jėzų. Toks istorinis Pranciškus būvęs ne Bažnyčios vyras, bet žmogus, tiesiogiai susijęs su Kristumi ir norėjęs atnaujinti Dievo tautą be kanoninių formų ir hierarchijos. Tiesa, kad šventasis Pranciškus tikrai gyveno netarpiškiausiu santykiu su Jėzumi ir Dievo žodžiu, kurio troško laikytis be kompromisų, nė kiek nenutoldamas nuo jo radikalumo ir tiesos. Tiesa ir tai, kad iš pradžių jis neketino steigti ordino privalomu kanoniniu pavidalu. Jis tiesiog norėjo Dievo tautą atnaujinti Dievo žodžiu ir Viešpaties artumu, taip iš naujo kviesdamas klausytis Dievo žodžio ir tiesiogiai paklusti Kristui. Bet jis taip pat žinojo, kad Kristus niekada nėra

„mano“, bet visada „mūsų“, ir kad „aš“ niekada negaliu turėti Kristaus kaip nuosavybės ir atkurti jo valios bei mokymo atmesdamas Bažnyčią: klusnumas Dievo žodžiui atnaujinamas bendrystėje Bažnyčios, besiremiančios apaštališkąja įpėdinyste.

Tiesa ir tai, kad jis ketino ne steigti naują ordiną, bet tik atnaujinti Dievo tautą ateinančiam Viešpačiui. Tačiau kančios ir skausmo kupinas suvokė, jog viskas turi turėti savo tvarką, kad, norint atsinaujinimui suteikti pavidalą, būtina ir bažnytinė teisė, todėl realiai ir nuoširdžiai visas išitraukė į Bažnyčios bendrystę su popiežiumi ir vyskupais. Jis visada žinojo, jog Bažnyčios šerdis yra Eucharistija, kurioje sudabartinamas Kristus kūnas ir kraujas. Eucharistija yra Bažnyčia per kunigystę. Dievo žodis gyvena tik ten, kur kunigystė, Kristus ir Bažnyčios bendrystė eina ranka rankon. Tikrasis istorinis Pranciškus yra Bažnyčios Pranciškus, ir kaip tik toks jis užkalbina ir netikinčiuosius, kitų konfesijų ir religijų tikinčiuosius.

Pranciškus ir jo broliai, kurių vis daugėjo, įsikūrė prie Porciunkulės, arba *Santa Maria degli Angeli* bažnyčios, šventoje pranciškoniškojo dvasingumo vietoje. Pranciškaus mokyklą lankė ir Klara, jauna moteris iš Asyžiaus kilmingos šeimos. Taip radosi Antrasis pranciškonų ordinas, klarisių ordinas, dar viena patirtis, kuriai buvo skirta duoti iškilų šventumo vaisių.

Nepakartojamą Mažesniųjų brolių plėtrą – jie pradėjo misijas įvairiose Europos šalyse ir net Maroke – 1218 m. bule *Cum dilecti* parėmė ir Inocento III įpėdinis, popiežius Honorijus III. 1219 m. Pranciškus gavo leidimą vykti į Egiptą pakalbėti su musulmonų sultonu Melek-el-Kameliu ir ten skelbti Jėzaus Evangeliją. Šį šventojo Pranciškaus gyvenimo epizodą norėčiau pabrėžti, nes jis labai aktualus. Kovų tarp krikščionijos ir islamo amžiuje Pranciškus, sąmoningai ginkluotas tik tikėjimu ir asmeniniu romumu, žengė veiksmingo dialogo keliu. Metraščiuose pranešama, jog musulmonų sultonas priėmęs jį palankiai ir nuoširdžiai. Tai pavyzdys šiandiniams krikščionių ir musulmonų santykiams – skatinti dialogą tiesoje, vieniems kitus gerbiant ir suprantant (plg. *Nostra aetate*, 3). Paskui Pranciškus, regis, 1220 m. aplankė Šventąją Žemę ir ten pasėjo sėklą, atnešusią gausių vaisių: jo dvasiniai sūnūs tas vietas, kur gyveno Jėzus, pavertė prioritetine savo misijos sritimi. Kupinas dėkingumo, turiu galvoje didelius Šventosios Žemės pranciškoniškosios kustodijos nuopelnus.

Grįžęs į Italiją, ordino valdymą Pranciškus patikėjo savo vikarui broliui Petruui Kataniuui, tuo tarpu popiežius vis daugiau sekėjų sulaukiantį ordiną patikėjo kardinolo Ugolinio, vėliau popiežiaus Grigaliaus IX, globai. Savo ruožtu steigėjas, kuris visiškai atsidėjo

pamokslavimui, sulaukusiam didelės sėkmės, parašė Regulą, kurią popiežius patvirtino.

1224 m. Vernos ereme Pranciškus išvysta Nukryžiuotąjį serafimo pavidalą ir per susitikimą su nukryžiuotu serafimu gauna stigmas, taip susivienydamas su nukryžiuotu Kristumi – dovana, išreiškianti jo artimą tapatinimąsi su Viešpačiu.

Pranciškus mirė – *transitus* – 1226 m. spalio 3 d. Porciunkulėje. Palaiminęs savo dvasinius vaikus, jis mirė gulėdamas ant plikos žemės. Po dvejų metų popiežius Grigalius IX paskelbė jį šventuoju. Netrukus Asyžiuje Pranciškaus garbei buvo pastatyta didelė bazilika, dar ir šiandien sutraukianti daugybę piligrimų, susirenkančių pagerbti šventojo kapo ir pasimėgauti Džoto (Giotto), tapytojo, įstabiai pavaizdavusio Pranciškaus gyvenimą, freskomis.

Minėjome, kad Pranciškus buvo *alter Christus*, tikrai gyva Kristaus ikona. Jį vadino ir „Kristaus broliu“. Toks iš tiesų ir buvo jo idealas – būti tokiam kaip Jėzus; kontempliuoti evangelijų Kristų, nuoširdžiai jį mylėti, sekti jo dorybėmis. Mokydamas savo dvasinius vaikus, Pranciškus ypač pabrėždavo vidinį ir išorinį neturtą. Pirmasis Kalno pamokslo palaiminimas – „Palaiminti turintys vargdienio dvasią: jų yra dangaus karalystė“ (*Mt* 5, 3) – šventojo Pranciškaus gyvenime ir žodžiuose tapo spindinčia tikrove. Iš tikrųjų taip yra, brangūs bičiuliai: šventieji yra geriausi Biblijos aiškintojai; jie leidžia Dievo žodžiui įsikūnyti jų gyvenime, padarydami jį kaip niekada patrauklų, tokį, kad jis tikrai mus užkalbintų. Pranciškaus, kuris gyveno neturte, norėdamas visiškai atsidavęs ir laisvas sekti Kristumi, liudijimas ir šiandien mus kviečia puoselėti vidinį neturtą, kad vis labiau augtų mūsų pasitikėjimas Dievu, lydymas saikingos gyvenenos ir neprisirišimo prie materialinių gėrybių.

Pranciškaus meilė Kristui ypač buvo akivaizdi Švenčiausiojo Eucharistijos sakramento garbinimu. *Pranciškonų šaltiniuose* atrandame tokių jaudinančių žodžių kaip šie: „Tesusvirpa visa žmonija, tesudreba visas pasaulis, tedžiūgauja dangus, kai kunigo rankoje ant altoriaus Kristus, gyvojo Dievo Sūnus. Kokia įstabi malonė! Kokia nusižeminimo aukštybė, kad visatos Viešpats, Dievas ir Dievo Sūnus, taip nusižemino dėl mūsų išganymo kukliu duonos pavidalu“ (Pranciškus Asyžietis. *Scritti*. Editrici Francescane, Padova 2002, 401).

Šiais Kunigų metais ypač mielai primenu Pranciškaus patarimą kunigams: „Norėdami tyrai švęsti Mišias, ir pagarbiai aukokite mūsų Viešpaties Kristaus švenčiausiojo Kūno ir Kraujo tikrąją auką“ (ten pat). Pranciškus visada rodė didelę pagarbą kunigams ir akino

juos visada gerbti, net ir tada, kai asmeniškai jie to būtų menkai verti. Tokią didelę pagarbą jis grindė tuo, kad kunigai yra gavę dovaną pašventinti Eucharistiją. Brangūs broliai kunigai, niekada neužmirškime šio mokymo: Eucharistijos šventumas reikalauja iš mūsų tyrumo nuosekliai gyventi Slėpiniu, kurį švenčiame.

Iš meilės Kristui gimsta meilė žmonėms ir visiems Dievo kūriniais. Dar vienas būdingas Pranciškaus dvasingumo bruožas yra visuotinio broliškumo jausmas ir meilė kūrinijai, įkvėpusi jo garsiąją *Saulės giesmę*. Tai labai aktuali žinia. Savo naujausioje enciklikoje *Caritas in veritate* priminiau, jog tvarus tik kūriniją gerbiantis ir aplinkai nekenkiantis vystymasis (plg. 48–52), o *Žinioje* šių metų Pasaulinės dienos proga pabrėžiau, kad ir tvirtos taikos statydinimas susijęs su pagarba kūrinijai. Pranciškus mums primena, kad kūrinijoje skleidžiasi Kūrėjo išmintis ir palankumas. Jis laiko gamtą kalba, kuria Dievas su mumis kalba ir per kurią tikrovė tampa suprantama, ir mes galime kalbėti *apie* Dievą ir *su* Dievu.

Brangūs bičiuliai, Pranciškus buvo didis šventasis ir džiaugsmo kupinas žmogus. Jo paprastumas, nuolankumas, tikėjimas, meilė Kristui, gerumas visų vyrų ir moterų atžvilgiu leisdavo jam pajusti džiaugsmą bet kurioje situacijoje. Šventumą ir džiaugsmą iš tiesų sieja artimas ir neišardomas ryšys. Vienas prancūzų rašytojas yra pasakęs, kad pasaulyje egzistuoja vienas vienintelis liūdesys – liūdesys, kad nesi šventas, tai yra kad nesi arti Dievo. Žvelgdami į šventojo Pranciškaus liudijimą suprantame, kad tikrosios laimės paslaptis yra tapti šventiems, būti arti Dievo!

Teišprašo mums šios dovanos Pranciškaus švelniai mylėtoji Mergelė. Patikėkime jai save Asyžiaus *Poverello* žodžiais: „Švenčiausioji Mergelė Marija, tarp moterų pasaulyje nėra gimusios panašios į Tave, aukščiausioji Karaliaus ir dangiškojo Tėvo dukterie ir tar-naite, mūsų švenčiausiojo Viešpaties Jėzaus Kristaus Motina, Šventosios Dvasios sužadėtine, melsk už mus <...> savo švenčiausiąjį, mylimąjį Sūnų, Viešpatį ir Mokytoją“ (Pranciškus Asyžietis. *Scritti*, 163).

▼ Lietuvos ganytojų laiškas Padėkos už laisvę metų proga

Brangūs broliai ir seserys!

Netrukus švęsime mūsų valstybės Nepriklausomybės atkūrimo dvidešimtąsias sukaktuves. Todėl 2010-uosius paskelbėme **Padėkos už laisvę metais**. Šiemet dažnai svarstysime į Kovo 11-ąją vedusias istorines aplinkybes, visuomenės lyderių vaidmenį, minėsime vidinę laisvę per okupaciją išlaikiusius, Nepriklausomybę apgynusius žmones. Tačiau turime nepažiūrėti svarbiausio – Apvaizdos veikimo ir deramai padėkoti Dievui už gausiai išlietas malones. Norime drauge su jumis apmąstyti laisvės patirtį ir gaires rytdienai.

Pirmiausia kviečiame nesivaržyti savo laisve didžiutis, nes ją pasiekėme taikiomis ir kantriomis pastangomis, o daugelis pasaulio žmonių tokios laimės stokoja. Ir šalies, ir asmens laisvė yra neginčytinas gėris. Laisvė be galo svarbi išpažįstant tikėjimą ir įgyvendinant pašaukimą, todėl nevalia abejoti jos verte. Iš visų pusių girdima kritika, nepasitenkinimas Lietuvos realybe taip pat yra laisvės dovana, kuria turime atsakingai

naudotis suvokdami, kad ne kas kitas, o patys tvarkome savo dabartį.

Ižengę į laisvę, gyvename visiškai kitokioje tikrovėje, kurios net neįmanu gretinti su sovietiniu slogučiu. Argi palyginamas prižiūrėtojo skirtas kalinio davinys su laisvo žmogaus savarankiškais pastangomis pelnyta duona? Todėl pagrįsti mūsų norai turėti daugiau labo, sulaukti teisingesnio atlygio, sąžiningesnių teismų, išmintingesnio valdymo, nuoširdžios atjautos silpniesiems. Juk nusižiūrime į Nepriklausomybės dėka, rodos, ranka pasiekiamą sočią ir ramią turtingiausių šalių buitį. Tik supraskime, kad išaugusius norus dera atsverti išaugusia atsakomybe, kad visi be išimties dalijamės valstybės ugdymo pareiga. Maža to, niekas be mūsų Lietuvos gyvenimo nepakeis, nepraturtins ir nepadarys visiems patogaus, nes kitų šalių gerovė sukūrė patys tų kraštų žmonės.

Kartodami prastai išmoktas gyvenimo laisvėje pamokas įsidėmėkime, kad aštriausi tarpusavio ginčai, valdančių partijų kaita, užkardos korupcijai ir švaistymui negali tapti kliūtimi piliečių vienybei. Pirmuosius dvidešimt Nepriklausomybės metų kalbėdami apie vienybę dažniausiai svarstėme, kas kieno turi atsiprašyti, kas kam turi atleisti, ką daryti, idant praeities žaizdos

netrukdytų drauge atkurti klestinčios valstybės. Istoriškai nuspręš, ko vertos buvo šios pastangos. Dabar sutelkime jėgas, idant visuomenėje nesiplėstų kitas gilus plyšys – mąstymo, idealų ir kalbėjimo skirtingais žodžiais plyšys tarp vyresniųjų ir pookupacinės kartos.

Norime ypač kreiptis į jaunus žmones, gimusius po Kovo 11-osios ar jos išvakarėse ir nenešiojančius melo imperijos įdago. Jūs kaip tik renkatės savo kelią: studijas, darbą, Lietuvą ar emigraciją. Prieš septyniasdešimt metų, kai šalis stoji į akistatą su pavergėjais, pirmoji Nepriklausomybės karta – jauni karininkai, studentai, valdininkai, ūkininkai – buvo tvirčiausia laisvės atrama. Jie buvo Birželio sukilimo valia, miško brolių branduolys, veiklios išėvijos stuburas. Linkime ir viliamės, kad šios Nepriklausomybės augintiniai išvengs parako ir tremties. Drauge prašome patikėti, kad kaip anuomet, taip ir šiandien nuo laisvės kartos labiausiai priklauso tolesnis laisvos Lietuvos kelias. Tebegalioja jums skirtas Jono Pauliaus II raginimas „ne nuo langų, o nuo pamatų pastatyti savo krašto ateitį“.

Jums ne visuomet lengva suprasti mus, vyresnius, nuolat mininčius patirtas skriaudas ir dvasinį luošinimą. Mums dar sunkiau suprasti interneto kartą, kuriai laisvė yra tarsi savaiminė duotybė, todėl Šv. Valentino diena kelia daugiau emocijų nei Vasario 16-oji. Kviečiame abi puses patikėti viena kitos gera valia bei meile Tėvynei, kad ir kokiais pavidalais ją reikštume, kad ir kaip prisidėtume prie laisvės įtvirtinimo. Raskime sutarimą bent dėl dviejų dalykų ir drauge siekime jų visiško išsipildymo:

Lietuva yra kraštas, kuriame gera gyventi, į kurią norisi grįžti po kelionių ar studijų svetur, kuriame jauku kurti šeimą ir auginti vaikus, steigti verslą, kur save kūrybiškai reiškiamo ir kitą suprantame gimtąja kalba; drauge tai vienintelis kraštas, kurio rytdieną mes patys galime sukurti pagal savo įsivaizdavimą, kurio sėkmė yra mūsų valioje;

šiandienė Lietuva, jos tarptautinė vieta, visuomenės sankloda, politika, kultūra, žmogaus teisės kyla iš krikščioniškosios Vakarų civilizacijos; todėl kiekvienas asmuo ir grupė, pasirinkdama skirtingas modernios tapatybės formas, raginama išlaikyti autentišką ryšį su krikščionišku paveldu ar bent palankią pagarbą šiai tradicijai.

Atverkime širdis vilčiai ir meilei, nes nusivylimo, skaudaus neteisingumo jausmo sukeltas pyktis, priešiškusmas savo Nepriklausomai valstybei yra blogis. Turime jį kaip galėdami tvardyti, nes jis neleidžia pasinaudoti laisve, užauginti ir skinti laisvės vaisių. Istorinis kelias,

kuriuo nuo šv. Brunono ir karaliaus Mindaugo laikų Dievas veda mūsų tautą, liudija, kad, pasak apaštalo Pauliaus, esame pašaukti laisvei (*Gal 5, 13*). Tačiau gyventi atsakingoje laisvėje reiškia narsiai rinktis „tarp gėrio ir blogio“. Šventojo Tėvo Benedikto XVI žodžiais, šis pasirinkimas yra pati mūsų esmė, nes „nepaisant visų pažangos formų, žmogus liko tuo, kuo visada buvo, – laisve tarp gėrio ir blogio“.

Yra puikių vadovėlių, kurių dėka sužinome, kaip pasinaudoti rinkimais, idant mūsų laisvę stiprintų brandi demokratija. Rasime konsultantų, kaip tvarkyti ūkį ir finansus, idant mūsų laisvė įgytų tvirtą ekonominę pagrindą. Tačiau renkantis „tarp gėrio ir blogio“ mums gali padėti tik viena knyga ir tik vienas patarėjas – Apreikštasis ir Įsikūnijęs Dievo Žodis. Suvokime savo silpnumą, tykančias godumo, pavydo, puikybės pagundas ir ieškokime pagalbos neišsenkančiame tikėjimo šaltinyje. Melskime Aukščiausiojo gailestingumo kiekvienam Nepriklausomos valstybės žmogui ir palaimos mūsų visų gyvenimui laisvėje. Prašykime užtariamo Švenčiausiąją Mergelę, kurios nuolatine globa taip kliovėsi mūsų tėvai, pavedę Jai Lietuvos žemę.

Lietuvos vyskupai

▼ **Mons. Arūnas Poniškaitis išventintas vyskupu**

Kovo 4 d. Vilniaus arkikatedroje bazilikoje, švenčiant Lietuvos Globėjo šventojo Kazimiero iškilme, vyskupu išventintas mons. Arūnas Poniškaitis, iki tol buvęs Vilkaviškio vyskupijos generalvikaras.

Į vyskupo nominanto išventinimo iškilmes atvyko Baltijos kraštų apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Luigis Bonazzis bei jo sekretorius mons. Jean-François Lantheaume'as, Vašingtono arkivyskupas emeritas kardinolas Theodore'as McCarrickas, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ, Kauno arkivyskupo augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, lig šiol Vilniaus arkivyskupo augziliaro ir generalvikaro pareigas ejęs vyskupas Juozas Tunaitis, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, Kaišiadorių vyskupas Juozas Matulaitis, Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, Vilkaviškio vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC. Vyskupo konsekracijos Mišių iškilmėms vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Kartu koncelebravo Vilniaus

arkivyskupijos ir kitų vyskupijų kunigai. Išskilmėse dalyvavo Lietuvos valstybės vadovai, liuteronų vyskupas M. Sabutis, Stačiatikių arkivyskupijos atstovas kun. Vladimir Seliavko. Pagal seną tradiciją vyskupą nominantą mons. Arūną Poniškaitį prie altoriaus atlydėjo du kunigai: mons. Kęstutis Latoža ir kun. Vaclav Volodkovič.

Išskilmėse buvo visiems parodytas ir perskaitytas vasario 5 d. popiežiaus Benedikto XVI pasirašytas raštas, kuriame skelbiama, jog Šventasis Tėvas Vilniaus arkivyskupijos vyskupu augziliaru ir tituliniu Sinos (Sinna) vyskupu paskyrė Vilkaviškio vyskupo generalvikarą monsinjorą Arūną Poniškaitį.

Šv. Mišių homilijoje Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis sakė: „Esame čia, norėdami išreikšti savo džiaugsmą ir dėkingumą Dievui, kad Bažnyčia Vilniuje sulaukė jauno vyskupo, kuris padės man atlikti ganytojo pareigas. Šventasis Tėvas Benediktas XVI išrinko Tave, brangus broli Arūnai, pavesdamas ypatingą tarnystę Bažnyčioje – būti pirmųjų apaštalų įpėdiniu, tęsti žemėje Kristaus patikėtą misiją skelbti Evangeliją. Su džiaugsmu priimame Tave į vyskupų kolegiją, Lietuvos ir viso pasaulio vyskupų bendriją, kurią sudaro vienybės, meilės bei taikos ryšiais tarpusavy susieti vyskupai drauge su Romos popiežiumi.“

Toliau kardinolas homilijoje priminė, jog šventimų tradicija – vyskupo rankų uždėjimas yra senovinis paprotys iš apaštalų laikų. Vyskupystė – kunigystės pilnatvė, suteikianti galią mokyti, šventinti ir vadovauti popiežiaus, šv. Petro įpėdinio patikėtai bendruomenei. Jėzus mus vadina draugais, kviečia pasilikti jo meilėje, kad būtume geri Viešpaties mokiniai. Be glaudžios vienybės su Jėzumi neįmanoma tinkamai atlikti savo misijos. Iš gilios draugystės su Jėzumi reikia ne tik vyskupams, bet ir visiems tikintiesiems semtis jėgų ir tarnauti žmonėms, kad misija duotų vaisių. Vyskupas su kunigais dalijasi viena kunigyste, meilės, aukos dvasia tarnauja žmonėms, dirbaujasi toje pačioje sielovadoje. Vyskupui svarbu mylėti žmones, drauge su kunigais padėti kitiems atrasti Kristų, netapti vien valdininku, svarbu išsaugoti tarnystę nuo sekuliarizmo ir kitų pasaulio pavojų. Kardinolas dėkojo vyskupui Juozui Tunaičiui, kuris talkino tarnystėje nuo pat Vilniaus arkivyskupo atvykimo į Lietuvą dienos, kaip brolis palaikė, visada liko drauge ir džiaugsmu, ir varge. Kardinolas Audrys Juozas Bačkis ragino visus būti atidžius Dievo valiai, drąsino ryžtingai skelbti Kristų, likti vienybėje su Juo. „Esame pašaukti liudyti Evangeliją, kad Kristus būtų matomas pasaulyje“, – sakė jis. Ganytojas kvietė naująjį vyskupą Arūną patikėti save šv. Kazimiero globai, kad naujasis apaštalų įpėdinis liktų ištikimas Dievui, būtų uolus maldoje. „Esame kviečiami lydėti jį atlaidžiu supratimu, užtarimo malda, draugišku solidarumu, kad savo misijoje naujasis vyskupas uždegtų norą ir drąsą visiems žengti šventumo keliu“, – sakė kardinolas.

Po Visų Šventųjų litanijos, kurios metu nominuotasis vyskupas buvo parpuolęs kniūbsčias priešais altorių, visi šv. Mišiose dalyvavę vyskupai ant jo galvos uždėjo rankas. Tai primena Šventosios Dvasios dovanos perteikimą. Per konsekracijos malda, siekiančią ankstyvuosius krikščionybės laikus, išlikusią Ipolito „Apaštalinėje tradicijoje“, diakonai virš nominuotojo vyskupo galvos laikė atverstą Evangelijų knygą. Ši apeiga – priminimas, kad vyskupo uždavinys – nepailstant skelbti Evangeliją. Kristus savo pasirinktiems apaštalams suteikė Šventosios Dvasios jėgą. Jų pasiuntinybė ėjo per šimtmečius, kai apaštalų įpėdiniai vieni kitiems uždėdavo rankas ir šį veiksma palydėdavo malda. Ant nominuotojo vyskupo galvos pagal seną paprotį kardinolas

Susikaupimo diena

Vasario 17 d., Pelenų trečiadienį, Vilniaus kunigų seminarijoje surengta susikaupimo diena. Šįkart ją vedė apaštališkasis nuncijus Pabaltijo šalims arkivyskupas L. Bonazzis.

Ryte, įvesdamas į susikaupimą, nuncijus kalbėjo, kad Dievo žodis yra ištartas tyloje, todėl norint jį išgirsti būtina tyla, atidus jo klausymasis. Tik tada žmogaus gyvenimas gali tapti lyg Dievo ištartas žodis.

Vėliau per konferencijose sakytus mąstymus arkivyskupas vedė į Jėzaus asmens slėpinį, siekė atskleisti Švč. Trejybės vidinį gyvenimą ir parodė, kad tai, kas tinka Dievui, tinka ir jo kūriniui žmogui. Nuncijus mokė, kad esame šeima (nes pati Trejybė – Tėvas ir Sūnus, ir Šventoji Dvasia – yra tarsi šeima), esame vieno dangiškojo Tėvo vaikai ir broliai. Jis, kaip popiežiaus atstovas, ne kartą citavo popiežių Benediktą XVI, jo kalbas, pasakytas seminaristams įvairių susitikimų metu. Po paskutinės konferencijos nuncijus įteikė savo paties Kunigų metams parengtą tekstą „Kunigas – bendrystės žmogus“.

Arkivyskupas L. Bonazzis mąstymus pateikė italų kalba, vertėjavo seminarijos dvasios tėvas kun. R. Šiūlys ir rektorius kun. Ž. Vabuolas. Šv. Mišias, kurio misijos susikaupimo diena buvo užbaigta, nuncijus aukojo lietuviškai.

-ak-

Kun. B. Domergue'o viešnage

Vasario 8 d. Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje viešėjo kun. Benoit Domergue'as iš Prancūzijos. Svečias kalbėjo apie savo pastoracinį darbą su jaunimu, veikiamą satanistinių subkultūrų. Pasak kunigo Benoit, ši darbo su jaunimu misija nėra jo paties nuopelnas ar užmojis – tai dalyvavimas Jėzaus Kristaus ir Bažnyčios misijoje.

Kun. Benoit puikiai pažįsta šiuolaikines destruktivias jaunimo pamėgtas

muzikos grupes. Jis eina į tų muzikos grupių koncertus ir tame pragariškame triukšme išbūna valandų valandas. Tuo buvimu kartu su jaunimu kunigas siekia atskleisti, kad Dievas taip myli žmogų, jog ateina ten, kur žmogus yra. Kun. B. Domergue'as atskleidė neigiamą, griauančią „mirties ir kraujo“, „antikristinės“ kultūros poveikį jaunimui. Anot jo, šios kultūros poveikis yra psichologinis, technologinis ir dvasinis.

Kaip išeitį jaunimui iš to tamsybių, nevilties ir savęs naikinimo kupino gyvenimo būdo kun. Benoit skelbia „vilties ir Prisiikėlimo“ kultūrą – prisikėlusįjį Jėzų Kristų. Dvasininko teigimu, kas nori pagelbėti jaunimui, turi elgtis kaip Jėzus su Emauso mokiniais. Jis pirma išklauso ir eina su mokiniais jų klysteliu – bėgimo nuo tikrovės keliu ir tik vėliau atsiveria jiems akys, ir jie pažįsta Jėzų. Anot kun. Benoit, tiesiog buvimas su jaunimu skiriant jam laiko gali atverti kelią bendrystei, o vėliau jau galima nurodyti ir į prisikėlusįjį Jėzų Kristų, kuris ir yra išeitis iš „antikristinės“ kultūros.

-ak-

Seminaras tikybos mokytojams

Sausio 22 d. ir vasario 26 d. Kaišiadorių vyskupijos katechetikos centras organizavo dviejų dalių kvalifikacijos kėlimo seminarą tikybos mokytojams tema „Šiuolaikinis mokymas pagal atnaujintas katalikų tikybos programas“. Seminarą vedė Šiaulių vyskupijos katechetikos centro vadovė, Juliaus Janonio gimnazijos tikybos mokytoja metodininkė Danutė Kratukienė.

Kintant visų mokomųjų dalykų programoms mokytojai susiduria su sunkumais planuojant konkretaus dalyko ugdymo(si) turinį. Katalikų tikybos mokymas yra derinamas su bendraisiais ugdymo tikslais ir turi atitikti bendrąsias švietimo kaitos tendencijas. Įgyvendinant katalikų tikybos programas reikalavimus visas mokymas turi būti orientuotas į mokinio kompetencijų kaip tam tikrų vertybinių nuostatų

išliejo šv. Krizmos, įteikė Evangelijų knygą ir ant dešinės rankos bevardžio piršto užmovė žiedą – ištikimybės ženklą. Ant galvos buvo uždėta mitra, įteiktas pastoralas – vyskupo kaip ganytojo pareigų simbolis. Po Komunijos maldos naujasis vyskupas, lydintas vyskupų ko-konsekratorių Kauno arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus SJ ir Vilkaviškio vyskupo Rimanto Norvilos, ėjo per Vilniaus arkikatedrą laimindamas žmones. Naujasis vyskupas Arūnas Poniškaitis padėkojo Dievui ir žmonėms už suteiktas dovanas ir tikėjimo malonę, priminė, kad vyskupo tarnystė – Bažnyčios labui, ir išreiškė troškimą nešti Dievo malonę, kur tik savo misijoje teks keliauti.

Iškilmingas šv. Mišias transliavo Lietuvos televizija. Tai antroji vyskupo konsekracija, vykusį Vilniaus arkikatedroje po jos atgavimo. Pirmasis po sovietmečio Vilniaus arkikatedroje konsekruotas vyskupas Jonas Boruta SJ.

-ksb-

Lietuvos ir jaunimo globėjo šv. Kazimiero iškilmė

Kovo 4 d. Vilniaus arkikatedroje bazilikoje paminėta Lietuvos ir jaunimo globėjo šv. Kazimiero iškilmė. Vidurdienį iškilmingas šv. Mišias, kurioms vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis, koncelebravo visos Lietuvos vyskupai ir bene trečdalis Lietuvos kunigų. Šv. Mišių metu buvo konsekruotas Vilniaus arkivyskupo augziliaras vyskupas nominantas Arūnas Poniškaitis. Homilijoje kardinolas naująjį vyskupą pavedė šv. Kazimiero globai.

Vakare iškilmingas šv. Mišias aukojo Vilniaus arkivyskupijos vyskupas emeritas Juozas Tunaitis. Homilijoje ganytojas prisiminė vienintelio oficialiai Bažnyčios pripažinto Lietuvos šventojo gyvenimą. Šv. Kazimieras buvo išsilavinęs, tikėjimo nesigėdijęs vyras, pamaldus Švč. Mergelei Marijai, uoliai rūpinęsis vargšais. Šventasis atsisakė nedoro gyvenimo būdo, kurį siūlė gydytojai, norėdami pagydyti džiova susirgusį karalaitį. Visos šv. Kazimiero dorybės svarbios įvairių laikų žmonėms.

Iškilmingas Lietuvos globėjo dienos minėjimas užbaigtas šv. Mišiomis Šv. Kazimiero koplyčioje. Iškilmingai Eucharistijai vadovavo Vilniaus arkikatedros bazilikos administratorius kun. Robertas Šalaševičius, giedojo Vilniaus arkikatedros bazilikos grigališkasis choras *Schola Gregoriana Vilnensis* (vad. Dainius Juozėnas).

Visą dieną Vilniaus arkikatedros 1636 m. pastatytoje barokinėje koplyčioje prie sidabrinio sarkofago, kuriame saugomi šv. Kazimiero palaikai, rinkosi žmonės tyliai pasimelsti.

Kovo 5 d. po visų įprastinių pamaldų Vilniaus arkikatedroje buvo surengtos Taizė pamaldos.

Kovo 6 d. jaunimas iš įvairių Vilniaus arkivyskupijos parapijų, kai kurių Panevėžio vyskupijos bei Kauno arkivyskupijos vietovių Vilniaus arkikatedroje rinkosi į šventę „23 su puse valandos kunigo dienos“. Ši tema pasirinkta švenčiant Kunigų metus. Šv. Kazimieras buvo pamaldus vyras, karališkos giminės, tačiau kaip paprastas maldininkas uoliai dalyvaudavo šv. Mišiose. Jį auklėjo, mokė kalbų ir kitų mokslų daug įvairių dvasininkų. Vienas iš žinomiausių šv. Kazimiero mokytojų – istorikas kanauninkas Janas Dlugošas, turėjęs didelės įtakos karalaitio vertybių pasirinkimui. Šv. Kazimiero šventės

sukviesti iš įvairių kraštų jauni žmonės turėjo progos pažvelgti į kunigo kasdienybę, veiklą, tarnystes ir laisvalaikį.

Vilniaus arkikatedroje susirinkęs jaunimas buvo padalytas į kelias grupes. Pasklidęs po šventovės koplyčias ir kitas patalpas jaunimas susitiko su įvairiais kunigais, kurie pasakojo apie kunigo dieną. Jaunimui grupelėse apie kunigo darbus ir laisvalaikį bei rūpesčius kalbėjo vyskupas Juozas Tunaitis, prelatas Edmundas Putrimas, monsinjoras Gintaras Grušas, monsinjoras Lionginas Vaičiulionis, kunigai Albertas Bortiakas, Saulius Bužauskas, Juozas Deveikis, Aldonas Gudaitis SJ, Rimas Kalmatavičius, Vincas Kudirka, Arūnas Mitkevičius, Povilas Narijauskas, Kęstutis Palikša, Rimgaudas Šiūlys, Žydrūnas Vabuolas. Įprasta manyti, kad kunigo darbas – greitai, per kokį pusvalandį paaukoti šv. Mišias. Kunigai vaizdingai pasakojo, ką jie veikia per likusias paros valandas, atkreipė dėmesį į labiausiai jiems rūpimas sielovados problemas, siūlė išeiti, išklause jaunų žmonių pasidalijimų, rimtai ir šmaikščiai atsakė į užduotus klausimus.

Pietų metu Jaunimo šventės dalyviai pavaišinti skania koše ir arbata. Jie taip pat galėjo aplankyti Kaziuko mugę. Nuo seno prisimenama, kad šv. Kazimieras buvo pirmiausia amatininkų globėjas, nes mėgo bendrauti su paprasčiausiais žmonėmis, rūpinosi vargšais, ne tik išmaldą dalydavo, bet ir patardavo imtis kokio nors amato.

Popietę Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčioje vyko jaunatviškas Dievo šlovimas, kurį vedė katalikų evangelizacijos bendruomenė „Naujoji Sandora“. Grupelė jaunimo parodė vaidinimą-pantomimą apie sutaikančią kryžiaus galią. Tarp giesmių minėtos bendruomenės narė Vaida Spangelevičiūtė pateikė mokymą apie šiuolaikinę evangelizaciją. Ji sakė, kad Jėzus šiais laikais jaunimui yra didelė dovana. Galbūt ji kartais kažkaip supakuota, paslėpta. Reikia drąsos tą dovaną išvynioti. Mokymo skelbėja ragino drąsiai nešti Dievą kitiems, pasitikėti, kad Viešpats gali keisti gyvenimą. Svarbu gyvenimu liudyti draugams savo tikėjimą, galbūt interneto komentaruose parašyti ką nors gražaus, kokią nors krikščionišką tiesą ir taip pasidalyti savo tikėjimu, kalbėtis su bendraamžiais apie tas vertybes, kurios brangios tikinčiam žmogui. Skelbiamą mokymą papildė keli jaunų žmonių liudijimai apie atsivertimą, maldos džiaugsmą, sunkumus ir atmetimą liudijant tikėjimą. Po evangelizacinės programos jaunimas paskui dūdų orkestrą ir iškilmingai nešamą vėliavą su šv. Kazimiero atvaizdu žygiavo eisenoje per Vilniaus senamiestį į Vilniaus arkikatedrą.

Vakare Vilniaus arkikatedroje aukotos šv. Mišios. Joms vadovavo Vilniaus arkivyskupo augziliaras vyskupas Arūnas Poniškaitis. Koncelebravo įvairiose jaunimo pastoracijos srityse besidarbuojantys kunigai. Homilijoje ganytojas priminė, jog šv. Kazimieras sukviestą pasidalyti tuo pačiu tikėjimu, kuris buvo ir karalaičio didžiausias turtas. Tikėjimas jam padėjo atskleisti valdžią kaip tarnystę. Tikėjimas – druska, kuri pasūdo gyvenimą, saugo nuo sugedimo. Tikėjimą gyvenime skelbia kunigai, kurių gyvenimą ir tarnystę jaunimas turėjo progos pažinti iš arčiau. Kiekvieno kunigo gyvenimas glaudžiai susijęs su Eucharistija. Per likusį paros laiką kunigas gyvena iš to, ką jam duoda šv. Mišios. Duona ir vynas, kuriuos mūsų visų vardu ant altoriaus padeda kunigas, ženklina visų mūsų gyvenimą, darbus, siekius, džiaugsmus ir rūpesčius, mus pačius. Duona atsiranda dėl daugybės žmonių įdėto prakaito, darbo, kantrybės ir laukimo. Ji išauga iš grūdų, kurie pereina per kančią ir mirtį. Tačiau galiausiai tai yra gyvybės, vienybės ir svetingumo

ugdymą(si). Šiuolaikinis mokymas – tai mokinio aktyvia veikla pagrįstas mokymas. Veiksmingiausi metodai yra tie, kurie skatina didesnę mokinių, o ne mokytojų darbą, todėl jie ne tik veiksmingi, bet ir mažiau vargina. Tokio mokymosi tikslas yra ne perduoti ir gauti informaciją, bet skatinti pačių besimokančiųjų supratimą ir aktyvumą, išmokyti individą susivokti pasaulyje, kuriame jis gyvena, suprasti įvykių esmę, kolektyviai spręsti problemas, jas vertinti Katalikų Bažnyčios mokymo kontekste.

Mokytojai taip pat turėjo galimybę patys išbandyti savo jėgas, ruošdami 6 valandų namų darbą, kurį pristatė antrosios seminaro dalies metu. Apibendrinami seminarą, mokytojai džiaugėsi įgytomis žiniomis bei seminaro dinamiškumu. Seminare dalyvavo 34 tikybos mokytojai iš įvairių Kaišiadorių vyskupijos dekanatų. Numatoma tokius seminarus organizuoti ir ateityje.

-kvkc-

Pašventintas Nukryžiuotasis

Vasario 17 d., Pelenų trečiadienį, Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) koplyčioje pradėdant švęsti šv. Mišias buvo pašventintas koplyčios kryžiaus Nukryžiuotasis, kurį sukūrė tautodailininkas Rimantas Idzelis. Tarp garsiausių šio autoriaus darbų – Anykščių Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčios šventoriaus Kryžiaus kelio stotys ir Paberžės Švč. M. Marijos Apsilankymo bažnyčios šventoriaus kryžiai.

Šv. Mišių liturgijai vadovavęs VDU kapelionas kun. Simas Maksvytis sakė, kad Nukryžiuotojo pašventinimo data – Pelenų diena pasirinkta neatsitiktinai, nes visos gavėnios metu mūsų žvilgsnis sutelkiamas į Kristų, mūsų visų Išganytoją.

Gavėnios pradžios šv. Mišiose dalyvavo VDU rektorius prof. Zigmas Lydeka, rektorato nariai, dėstytojai, administracijos darbuotojai ir studentai. Giedojo Švč. Sakramento koplyčios choras „Cantate-Do“.

-sam-

Caritas Kauno nevyriausybinų organizacijų (NVO) mugėje

Kovo 6 d. VDU didžiosios salės fojė šurmuliavo keli šimtai nevyriausybinių organizacijomis besidominčių kauniečių bei jas pristatančių savanorių. Susidomėjimas Lietuvos Caritas veikla Kauno mieste ir visoje Lietuvoje tądien buvo itin didelis.

Caritas savanoriai pristatė savanorystės galimybes organizacijoje. Nors Caritas struktūroje visoje Lietuvoje nuolat savanoriauja beveik 3 tūkst. savanorių, pagalbos projektuose ir kasdienėje Caritas veikloje jų nuolat trūksta. Anot prie Caritas stendo besidarbuojančių savanorių, mugės metu beveik kas trečias priėjęs prie stendo teiravosi apie savanorystės galimybes šioje organizacijoje. Dvylika aktyvių jaunuolių NVO mugės metu ne tik dalijo Caritas informacinius bukletus, bet ir gyvai pasakojo apie savo savanorystės patirtį įvairiuose projektuose. Lietuvos Caritas atstovės ryšiams su visuomene L. Petraitytės teigimu, tik atviras bendravimas, o ne savanorio anketos įbrukimas į rankas leidžia žmogui geriau suprasti neatlygintino darbo prasmę.

Lietuvos Caritas atstovė trumpai pristatė Caritas įstaigų tinklą visoje Lietuvoje ir susirinkusiuosius kvietė pažiūrėti filmą „Deus caritas est“. „Caritas praėjusių metų pabaigoje atšventė 20-ties metų jubiliejų. Veiklą pradėję drauge su Sąjūdžio judėjimu, Caritas pirmieji nariai dar ir šiandien darbuojasi organizacijoje ir su krikščioniškąja meile žmogui rūpinasi silpnesniais. Taigi šis filmas trumpai pristato Caritas istoriją Lietuvoje ir dvidešimties metų veiklos rezultatus“, – kalbėjo L. Petraitytė.

Caritas kūrimosi pradžioje žmonės patys noriai burdavosi į karitatyvines iniciatyvas. Šiandien, anot prie Caritas stendo besidarbuojančių savanorių, panašios iniciatyvos vėl atgimsta.

-lci-

simbolis. Panašų kelią nueina ir vynuogių kekė, kol tampa vynu, šventės ir džiaugsmo ženklu. Esame kaip duona šv. Mišiose, atnešame savo vargus ir džiaugsmus, kad taptume viena su Dievu ir tarpusavyje, bet išliktume vieninteliai ir nepakartojami. Kunigas, kaip ir kiekvienas jo tikėjimo brolis, stiprinasi Eucharistija. Be kunigo nebūtų ir Eucharistijos, nes Kristus savo mokiniams bei jų įpėdiniams patikėjo misiją sudabartinti Jo meilės Auką. Ši dovana kunigui duota dėl pačios Bažnyčios. Visas savo gyvenimo valandas kunigas skirtas būti Dievo žmogumi ne tik tikėjimo broliams ir sesėms, bet ir visiems: Dievo ieškantiems, paklydusiems ar visai apie Dievą nesusimąstantiems. Savaip ši tarnystė skleidžiasi kaime, mieste, universitete, ligoninėje ar žiniasklaidoje. Daug įvairių savybių reikia turėti kunigui, tačiau už vis svarbiau jo pašaukimas įvairiais būdais Dievo meilę dalyti, liudyti kitiems. Ganytojas ragino melstis už kunigus, už tuos, kurie ieško savo pašaukimo, kad šv. Kazimiero globojami Lietuvos žmonės siektų šventumo.

Šv. Mišiose giedojo „Naujoji Sandora“. Pasibaigus Eucharistijos liturgijai šventės dalyviai vaišinosi arbata ir bandelėmis. Po vakarienės visi norintys Vilniaus jėzuitų gimnazijoje turėjo galimybę pažiūrėti filmą apie Vincentą Paulietį „Ponas Vincentas“, sukurtą Prancūzijoje 1947 metais. Šis filmas – tai subtili tikrąjį asmens šventumą perteikianti istorija apie žmogų, kurio visas gyvenimas buvo tarnystė artimui.

Aktyvi dienos programa baigta naktiniu žaidimu po Vilniaus senamiestį „Paslaptingosios bažnyčios“. Šiame žaidime jaunimas aplankė mažiau žinomas Vilniaus senamiesčio bažnyčias, išgirdo įdomių ir paslaptingų istorijų apie šventovių statytojus, maldininkus ir Vilniaus šventuosius. Šventę vainikavo Švč. Sakramento adoracija, surengta Vilniaus arkikatedros bazilikos Šv. Kazimiero koplyčioje. Adoraciją, kuri truko beveik iki pusiaunakčio, vedė Tiberiados maldos grupė, Vilniaus Pal. Jurgio Matulaičio parapijos jaunimas, Bernardinų bažnyčios pranciškoniškas jaunimas ir Vilniaus Gailestingumo šventovės jaunimo maldos grupelė. Šventės rengėjai – Vilniaus arkikatedra bazilika, Vilniaus krašto ateitininkų valdyba, Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centras.

-ksb-

Lietuvos vyrų vienuolių vyresniųjų konferencija

Sausio 27 d. Vilniuje, Apaštališkojoje nunciatūroje, vyko Lietuvos vyrų vienuolių vyresniųjų konferencijos (LVVVK) posėdis. Dalyvavo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas dr. Luigis Bonazzis ir vyrų vienuolių vyresnieji: br. kun. Vincentas Tamošauskas OFM Cap. (pirmininkas), kun. Vytautas Briilius MIC (sekretorius), t. Alessandro Barelli SDB, t. Jonas Emanuelis Le Tailandier de Gabory FJ, t. François Bourgois (Tiberiados broliai), t. Petro Pavlo Jachimec OSBM, br. kun. Pijus Virginijus Eglinas OP, t. Gintaras Vitkus SJ, kun. Domingo Avellaneda Cabanillas IVE.

Posėdžio pradžioje buvo pasikeista nuomonėmis ir pasikonsultuota su nuncijumi dėl LVVVK pirmininko įgaliojimų trukmės ir galimų apribojimų, kai vadovaujantis konferencijai pirmininkas yra nebeišrenkamas vadovaujantiems pareigoms savo vienuolijoje.

Konferencijos nariai trumpai pristatė savo vienuolijas ir jų veiklą. Apaštališkasis nuncijus padėkojo už pranešimus, tai jam padės geriau pažinti vietinės Bažnyčios veidą. Pasak arkiv. L. Bonazzio, jis, kaip popiežiaus atstovas atvykęs

į Lietuvą, radęs gerą vienuolinių bendruomenių būklę. Nuncijus priminė, kad Lietuvoje labai svarbi pirminė evangelizacija, ir čia ypatingas vaidmuo tenka vienuolių liudijimui bei veiklai, kuri turėtų padėti žmonėms susitikti gyvąjį Dievą. Šis liudijimas turėtų būti pateiktas kaip dovana – su meile, kuri, nuncijaus nuomone, aiškiai pasirodo Motinos Teresės Gailestingumo seserų misionierių veikloje. Svarbiausiu dalyku vienuolių veikloje jis nurodė misijas, atkreipdamas posėdžio dalyvių dėmesį, kad kiekviena vienuolinė bendruomenė turėtų prisidėti prie misijų veiklos, eidama pas žmones su jai būdinga charizma.

Buvo aptartas vienuolių bendradarbiavimo su vyskupais klausimas. Nuncijus pabrėžė vienuolių bendravimo ir gyvo santykio su vyskupais svarbą nurodydamas, kad Bažnyčia, nepaisant joje esančios įvairovės, yra viena. Vienuolijos atstovauja charizminei Bažnyčiai, bet charizminė ir struktūrinė Bažnyčios dimensijos turi eiti kartu ir tam būtinas bendradarbiavimas. Nuncijus atkreipė dėmesį į tai, kad Lietuvos vyskupai siekia ir pageidauja glaudesnio ryšio su vienuolijomis. Padrašindamas vienuolių narius, nuncijus pasiūlė savo iniciatyvas pateikti vyskupams.

Išsiplėtojusioje diskusijoje buvo pritarta nuomonei, jog Bažnyčioje pasigendama minėto bendradarbiavimo. Sunkumai tarp vienuolių, kunigų ir vyskupų kyla ir dėl to, kad trūksta visapusiško vienuolinio gyvenimo suvokimo. Labai svarbu pripažinti, jog pašvęstojo gyvenimo atsinaujinimas vyksta drauge su kitų kraštų vienuoliais, ir tai ne silpnumo, o praturtėjimo ženklas. Augant brandai ir supratimui, atsiranda nuoširdesnis ir platesnis bendradarbiavimas. Vienuolių nariai yra ne tik lietuviai, bet ir užsieniečiai. Tai yra naudinga evangelizacijos prasme, bet kyla sunkumų ieškant gerų būdų jai vykdyti. Ateityje reikėtų daugiau kalbėti šia tema, siekiant išryškinti evangelizacijos viziją, kad Bažnyčia Lietuvoje galėtų labiau integruotis į visuotinės Bažnyčios sielovadą.

Nutarta, kad LVVVK nariai iki kovo 1 dienos pateiks klausimus, kuriuos aptarus bendrai bus galima pateikti Vyskupų Konferencijos sekretoriui. LVVVK sekretorius įpareigotas su Vyskupų Konferencijos sekretoriumi suderinti susitikimo su vyskupais klausimą.

Br. kun. Vincentas Tamošauskas OFM Cap. pasakė, kad apsisprendė drauge su Lietuvos moterų vienuolių atstovėmis dalyvauti Europos vienuolių vyresniųjų konferencijoje Čenstakavoje. T. François Bourgois (Tiberiados broliai) padėjo visiems už bendradarbiavimą išleidžiant mišiolėlį „Magnificat“. Mintis jį išleisti kilo iš poreikio suteikti pasauliečiams galimybę melstis drauge su visa Bažnyčia.

Pirmininkas pranešė, kad Lietuvos moterų vienuolių aukštesniųjų vyresniųjų konferencija yra iškėlusি iniciatyvą Lietuvoje kasmet rengti pašvęstojo gyvenimo kongresą. Nutarta pasiūlyti kongresą organizuoti Šiluvos atlaidų metu. Tokiu būdu būtų galima susitikti ir su Lietuvos vyskupais, o tikintiesiems pristatyti savo vienuolių veiklą.

-lvvvs-

Belgijoje paminėtas Ateitininkijos šimtmetis

Vasario 19–20 d. Belgijoje, Briuselyje ir Liuveno universitete, lietuviai paminėjo Ateitininkijos šimtmetį. 1910 m. vasario 19 d. Liuveno universitete studijuojantys lietuviai padėjo organizacinius Ateitininkijos pamatus – išrinko Lietuvių katalikų studentų sąjungos valdybą.

Naujos knygos apie šv. Kazimierą

Kovo 3 d., šventojo Kazimiero dienos išvakarėse, Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčioje buvo pristatytos dvi naujos knygos – Neringos Markauskaitės ir Sigitos Maslauskaitės sudarytas katalogas „Šv. Kazimiero gerbimas Lietuvoje“ ir Sigitos Maslauskaitės monografija „Šv. Kazimiero atvaizdo istorija XVI–XVIII a.“. Didelio formato, spalvotos, nuotraukomis iliustruotos knygos – tai bene pirmas toks išsamus kalbėjimas apie Lietuvos šventojo atvaizdų kismą ir gerbimo tradicijas.

Kataloge skaitytojai ras gausybę iliustracijų, rodančių, kaip šventas Kazimieras buvo gerbiamas ir įamžinamas lietuvių. Nuo šventų paveikslėlių, monstrancijų iki šventajam Kazimierui skirtų altorių bei bažnyčių. Knygoje aprašomos įvairios brolijos, moterų vienuolijos, šventojo Kazimiero vardo mokyklos, žmonės, ypač gerbę šventąjį Kazimierą. Kataloge daugiausia įamžinti dviejų šventųjų ir jo laikmetį pristančių parodų eksponatai. Šios parodos buvo surengtos 2004-aisiais, jubiliejiniais šventojo Kazimiero metais Lietuvos nacionaliniame muziejuje. Katalogas „Šv. Kazimiero gerbimas Lietuvoje“ taip pat praturtintas įvairių paminklų bei statinių nuotraukomis ir aprašymais. Juos važinėdami po Lietuvą rinko ir kūrė Neringa Markauskaitė bei fotografas Kęstutis Stoškus.

Kita nauja knyga – Sigitos Maslauskaitės monografija „Šv. Kazimiero atvaizdo istorija XVI–XVIII a.“ – pasakoja apie tai, kokie buvo šventojo Kazimiero atvaizdai beveik tris šimtmečius iki Lietuvos ir Lenkijos Respublikos žlugimo; kodėl ir kaip atvaizdai kito laiko tėkmėje, ką užkoduoja atskiros detalės, kodėl šalia šventojo imti vaizduoti angelai ar tam tikri atributai – rožė, lelija, kryžius ar rožinis.

Vilniaus dailės akademijos Dailėtyros instituto vyresniosios darbuotojos, menotyrininkės Rūtos Janonienės teigimu, ši knyga – tai tarsi vadovėlis, kuris

padės geriau suprasti krikščioniškąjį meną, paaiškinti, kaip reikia jį „skaityti“, kaip išskoduoti tikrąsias reikšmes. Monografija ypatinga ir tuo, kad neapsiriboja vien Lietuvoje išlikusiais šventojo atvaizdais. Autorė, rašydama darbą, aplankė Italiją, Prancūziją, Lenkiją, kitas šalis, jų šventoves bei bibliotekas.

„Sigita Maslauskaitė giliai ir išsamiai paaiškino tų atvaizdų kitimo aplinkybes ir priežastis, to taip sistemingai ir nuosekliai iš tiesų iki šiol nebuvo padaryta“, – kalbėjo menotyrininkė Rūta Janonienė. Šios Lietuvos nacionalinio muziejaus knygos turėtų sudominti ne tik menotyrininkus ar ypatingus šventojo Kazimiero gerbėjus, bet ir paprastus tikinčiuosius, kurie nori atkurti ryšį su šventuoju bei geriau suprasti bažnytinį meną.

-sp-

Krikščioniškoji literatūra Knygų mugėje

Vasario 18–21 d. Vilniaus knygų mugėje krikščioniškoms knygoms ir spaudai atstovavo leidyklos „Katalikų pasaulio leidiniai“, „Tikėjimo žodis“, „Aidai“, internetinis dienraštis „Bernardinai.lt“. Jų kalbinti atstovai džiaugėsi galimybe tiesiogiai susitikti su skaitytojais ir pristatyti naujas knygas, rengti krikščioniško turinio diskusijas plačiai auditorijai. „Katalikų pasaulio leidinių“ direktorė Birutė Bartasūnaitė sakė, kad į Vilniaus knygų mugę žmonės atvyksta iš visos Lietuvos, skaitytojai rinkdamiesi knygas klausinėja apie jų turinį ir autorius.

Vasario 19-ąją, vidurdienį, Klaipėdos universiteto leidykla Rašytojų kampe pristatė knygą „Klaipėdos miesto ir valsčiaus evangelikų liuteronų bažnyčių vizitacijų 1676–1685 m. dokumentai“. Vakare konferencijų salėje „Tikėjimo žodžio“ leidykla surengė diskusiją „Šventasis Raštas lietuvių kalba: labiausiai skaitomi šiuolaikiniai vertimai“. Joje dalyvavo istorikas dr. Deimantas Karvelis, Tikėjimo žodžio bažnyčios pastorius Giedrius Saulytis, Suomijos spaustuvės

Liuvene įsteigta organizacija vienijo neabejingus lietuvius katalikus, studijuojančius geriausiuose Europos universitetuose. Pasak renginio organizatorės ateitininkės Emilijos Pundziūtės Gallois, gyvenančios Briuselyje, „vienas šio renginio tikslų – supažindinti Europos lietuvius su mūsų organizacijos besitęsiančiu indėliu į Lietuvos visuomeninį, politinį, kultūrinį gyvenimą“. Šiandien ateitininkai, seniausia lietuviška jaunimo organizacija, vienija per 3000 įvairaus amžiaus narių Lietuvoje ir išsvijijoje: JAV, Kanadoje, Belgijoje, Vokietijoje, Australijoje.

Šimtmečio proga Briuselyje ir Liuveno universitete ateitininkai ir jų bičiuliai diskutavo apie krikščionišką Lietuvos ateities viziją. Renginyje dalyvavo Belgijoje ir kaimyninėse šalyse gyvenantys ir dirbantys lietuviai, grupė jaunimo iš Lietuvos. Ateitininkų federacijos pirmininkas Vygantas Malinauskas sakė: „Kaip prieš šimtą metų studentai Liuvene, taip ir mes šiandien kviečiame skaityti laiko ženklus, organizuotai, tiksliai ir sąmoningai reaguoti ir veikti dėl Lietuvos.“

Ateitininkų federacija remiasi krikščioniškomis vertybėmis, ugdo jaunimą kritiškai mąstyti, būti jautriomis ir veikliomis asmenybėmis, gerbiančiomis savo šeimos ir tautos tradicijas, aktyviai dalyvaujančiomis kuriant visuomenę ir valstybę. Ateitininkai vadovaujasi tautiškumo, visuomeniškumo, inteligentiškumo, šeimyniškumo ir katalikiškumo principais. Ateitininkų organizacijai priklausė tokios iškilios asmenybės kaip Pranas Dovydaitis, Stasys Šalkauskis, Mykolas Krupavičius, Vladas Jurgutis, Pranas Kuraitis, Antanas Maceina, Elena Ladigienė, Vytautas Mačernis, Kazys Bradūnas, Juozas Eretas, Juozas Lukša Daumantas ir daugelis kitų. Ateitininkai siekė dirbti besikuriančios nepriklausomos Lietuvos labui ir savo mokslais ir darbais aktyviai prisidėti prie atgimstančios Lietuvos kūrybos.

Šiais metais ateitininkai ir jų bičiuliai šimto metų gimtadienį pasitiko Vasario 16-osios labdaros pokyliu Kaune. Rugsėjo 2–5 d. Berčiūnuose įvyks visų kartų ateitininkų jubiliejinė stovykla, kuri peraus į Šimtmečio kongresą Vilniuje, vyksiantį rugsėjo 6–8 d.

-afi-

(NE)priklausomybė nuo prostitucijos

Vasario 22 d. Marijampolės apskrities švietimo centre vyko Lietuvos Caritas organizuotas seminaras „Prekyba žmonėmis – priežastys, pasekmės ir pagalbos būdai“. Vaikų globos namų darbuotojams bei studentams skirtame seminare nagrinėti teisiniai prostitucijos bei prekybos žmonėmis klausimai, pieštas psichologinis aukos ir sutenerio portretas. Seminaro pranešėjai taip pat kalbėjo apie teikiamą dvasinę ir socialinę pagalbą nukentėjusioms moterims bei merginoms visoje Lietuvoje.

Marijampolės kolegijos lektorė ir *Tėviškės* vaikų globos namų socialinė pedagogė Edita Vosylienė susirinkusiesiems pristatė prekybos moterimis prevencines priemones. „Yra begalės naujoviškų merginų verbavimo būdų, ant kurių kabliuko užkimba ne tik nepilnametės, bet ir vyresnės išsilavinusios moterys. Itin lengva apgauti vaikų globos namuose augančius vaikus, todėl visų svarbiausia prevencinė priemonė galėtų būti glaudesnis ryšys tarp vaiko ir auklėtojo“, – kalbėjo socialinė pedagogė Edita Vosylienė.

Su itin dideliu susidomėjimu susirinkę Vaikų globos namų darbuotojai klausėsi psichologės Audronės Tamošiūnienės pranešimo. Moteris jau keletą metų

bendradarbiaudama Lietuvos *Caritas* vykdomame projekte „Pagalba prostitucijos ir prekybos moterimis aukoms“ Marijampolėje ne vienai merginai padėjo užgydyti psichologines seksualinės prievartos žaizdas. Psichologė pranešime analizavo priežastis, sąlygojančias didesnę ar mažesnę merginų atsparumą prostitucijos rizikai.

Anot A. Tamošiūnienės, jaunimą veikia ne tik užimtumo trūkumas, interesų stoka, bet ir savivertės nebuvimas, pasitikėjimo savimi stygius. Šių būdo bruožų formavimuisi didelę įtaką daro šeima, o jeigu vaikas auga globos namuose ar buvo patyręs smurtą ir seksualinę prievartą iš artimų žmonių, tikimybė, jog jis pajėgs atsispirti geresnei gyvenimui žadantiems asmenis, labai maža. „Reikia ugdyti darbo paieškos įgūdžius, suteikti nors elementarių teisinių žinių, stengtis suformuoti tinkamas nuostatas į moters ir vyro santykius, o ne perleisti šį darbą žiniasklaidai. Tik tuomet mūsų vaikai ir tie, kurie gyvena globos įstaigose, gebės savarankiškai mąstyti ir bus atsparesni aplinkos poveikiui“, – pabrėžė psichologė A. Tamošiūnienė. Kalbėdama apie paauglių merginų prostitucijos atvejus, psichologė tvirtino, kad pakliuvus į prostitucijos ratą nėra paprasta ištrūkti, nes auka išmoksta bejėgiškumo. Tai stipri psichologinė reakcija, kai net ir atsiradus galimybei užsidirbti kitokiu būdu moteris to padaryti nebepajėgia. Todėl nuo mažens tėvai arba globos namų auklėtojai vaikams turėtų leisti suprasti, jog net ir iš blogiausios padėties yra išeitis.

Sukrečiančia jaunos merginos istorija pasakojimą apie darbą su prekybos moterimis aukomis pradėjo projekto „Pagalba prostitucijos ir prekybos moterimis aukoms“ koordinatore Vilkaviškio vyskupijoje Vilija Maršalkienė. Jos teigimu, visos merginų istorijos būna panašios. Per praėjusius metus Vilkaviškio vyskupijoje *Caritas* padėjo 30 merginų.

Teisinius prostitucijos ir prekybos žmonėmis aspektus seminaro dalyviams pristatė Marijampolės policijos komisariato Kriminalinės policijos skyriaus ONTB vyresnysis tyrėjas Vytautas Račius. Pareigūno manymu, visuomenėje prostitucijos tema yra ignoruojama, nors nei visuomenė, nei juo labiau teisėsaugos pareigūnai to neturėtų daryti. Anot V. Račiaus, praėjusiais metais visoje Lietuvoje buvo pradėta tik 10 ikiteisminių tyrimų dėl prekybos žmonėmis atvejų. Vidutiniškai, pareigūno teigimu, iš visų pradėtų bylų tik 6 pasiekia teismą ir tik 4 bylų įtariamieji pripažįstami kaltais.

„Žmonės bijo liudyti. Europos šalių pavyzdžiai rodo, kad prieš merginas neretai naudojamas ne tik psichologinis, bet ir fizinis smurtas. Lietuvoje kol kas neturime duomenų apie susidorojimo su merginomis atvejus. Kita vertus, nors Lietuvoje veikia aukų apsaugos sistema, tačiau per visą laiką tik dvi merginos tokia galimybe pasinaudojo“, – kalbėjo ONTB vyresnysis tyrėjas. Piešdamas dabartinio sutenerio portretą, pareigūnas patikino, jog jau praėjo laikai, kai suteneriai būdavo inteligentiški subrendę vyrai. Dabar sutenerėmis dirba anksčiau prostitucija užsiiminėjusios moterys, nes tik jos geriausiai pažįsta galimas aukas. Pasak V. Račiaus, bausmės turi būti taikomos ne merginoms, užsiimančiomis prostitucija, bet jas perkantiems vyrams. Tačiau statistika, jo teigimu, nėra įspūdinga: per praėjusius metus Marijampolės apskrityje buvo sulaikyta 13 vyrų ir tik 6 iš jų gavo administracines nuobaudas. Už vertimąsi prostitucija nubausta 300 moterų.

Kunigas Andrius Šidlauskas ragino neatstumti suklupusios merginos, nes ne tik ji, bet ir visa visuomenė yra atitrūkusi nuo Dievo. Kunigo įsitikinimu, sielos žaizdų gydymas prasideda nuo dvasinių vertybių perkainojimo. Anot

St. Michel Print atstovas Heikki Sumala. Diskusijai vadovavo leidyklos vadovas Vladas Bačkulis. Renginyje pristatyti ir aptarti Lietuvoje skaitomi Šventojo Rašto vertimai: Antano Rubšio „Senasis Testamentas“ ir Česlovo Kavaliausko „Naujasis Testamentas“, metodistų kunigo Kosto Burbulio vertimas. Buvo aptarta vertimų istorija, fragmentiška lyginamoji analizė, o svečias iš Suomijos pasakojo apie Biblijos spausdinimo specifiką.

Vasario 20 d. „Aidų“ leidykla ir Šv. Pranciškaus mažųjų brolių ordinas surengė pristatymą-diskusiją „Pranciškonų knygos Lietuvoje“. Renginį vedė kun. Arūnas Peškaitis OFM, o mintimis dalijosi kun. Julius Sasnauskas OFM, dailėtyrininkė Rūta Janonienė, VDU KTF dekanas dr. Benas Ulevičius, istorikas Darius Baronas.

Vasario 21 d. 15 val. konferencijų salėje leidykla „Katalikų pasaulio leidiniai“ pristatė naują dr. Gintauto Vaitoškos knygą „Kas iš vaikų pagrobė gandra? Viskas, ką jums reikia žinoti apie seksą ir dar daugiau“. Renginyje dalyvavo knygos autorius, kun. Ričardas Doveika, Bernardinų internetinio dienraščio vyr. redaktorius Andrius Navickas. Taip pat sekmadienį pristatyta „Tyto alba“ išleista knyga „Kaip atrodo dvasios? Ir kiti didieji mažųjų klausimai, į kuriuos atsakė kunigas Antanas Saulaitis SJ“. Susitikime dalyvavo knygos autorius.

-sam-

Knygos apie popiežių pristatymas

Vasario 25 d. Šakių miesto viešojoje bibliotekoje pristatyta knyga „Benediktas XVI. Portretas iš arti“ (Peter Sewald, 2008 m., „Katalikų pasaulio leidiniai“). Popietės metu mintimis apie pristatomos knygos pagrindinį veikėją popiežių Benediktą XVI dalijosi Udrijos parapijos klebonas kun. Arūnas Simonavičius. Renginio metu skambėjo giesmės, kurias atliko Gelgadiškio kultūros centro direktorius ir Šv. Kryžiaus išaukštino bažnyčios vargonininkas Edgaras Pilypaitis. Popietę vedė

ir ištraukas iš knygos skaitė Vilkaviškio vyskupijos Religinio švietimo centro koordinatorius kun. Rytis Baltrušaitis.

Popiežius Benediktas XVI yra vienas žymiausių Europos intelektualų. Žurnalistas Peteris Seewaldas, pažįstantis Josephą Ratzingerį nuo 1992 metų, išsamiai aprašo susitikimus su popiežiumi ir pateikia puiką teologo, visą savo gyvenimą atidavusio Katalikų Bažnyčios tarnystei, portretą. Remdamasis amžininkų atsiminimais jis pasakoja apie popiežiaus vaikystę, jaunystę, pirmus kunigystės metus, vyskupystę ir darbą Vatikane, Tikėjimo mokymo kongregacijoje. Knygoje išsamiai aprašoma konklava, kurios metu kardinolas J. Ratzingeris buvo išrinktas popiežiumi. Pabrėžiama, kad, nepaisant tendencingų nuomonių, iš Bavarijos kilęs kardinolas yra tikras krikščionis revoliucionierius. Nekintanti jo gyvenimo nuostata – ieškoti ir gelbėti tai, kas prarasta. Be to, ši knyga yra dialogo, pakeitusio paties autoriaus gyvenimą, istorija. „Tai knyga, kuri padeda keisti pasaulietinės spaudos suformuotą daugiau negu subjektyvų požiūrį į Benediktą XVI, į Katalikų Bažnyčią ir kažin kokią stebuklingu būdu akina naujai atrasti savo vietą po saule.“

Po knygos pristatymo norintieji knygą galėjo įsigyti ir gavo dovanų po atviruką su Šv. Tėvo atvaizdu. Popietėje dalyvavo Šakių miesto ir aplinkinių vietovių gyventojai, nemažai mokytojų, Šakių miesto spaudos atstovų, Šakių parapijos klebonas vicedekanas kun. Sigitas Matusevičius.

Kovo 10 d. Peterio Seewaldo knygos „Benediktas XVI. Portretas iš arti“ pristatymas surengtas Vilkaviškio raj. „Sūdavos“ vidurinėje mokykloje.

-krb-

Jonavoje surengta parapijos Kaziuko mugė

Kovo 4-ąją Jonavoje pirmą kartą miesto istorijoje surengta Kaziuko mugė. Jos idėją subrandino Jonavos dekanas

jo, vyrai turi suprasti, kad pirkti moterį yra didelė nuodėmė. Ir tik visuotinis supratimas bus pirmas žingsnis į pasveikimą.

2009 metais atliktų tyrimų duomenimis, Olandijoje 92–95 proc. moterų norėtų ištrūkti iš prostitucijos, ir nors 2000 m. prostitucija buvo legalizuota, tik 4–10 proc. moterų nusprendė save registruoti kaip prostitutas. 93 proc. prostitucija užsiimančių moterų yra patyrusios klientų smurtą. Apie 67 proc. Olandijos didžiuosiuose miestuose dirbančių prostitučių yra užsienietės.

-lci-

Bernardinai.lt šventė savo šeštąjį gimtadienį

Vasario 21 dieną internetinis dienraštis *Bernardinai.lt* šventė savo šeštąjį gimtadienį. Svarbią datą portalo redakcija pasitiko Vilniaus knygų mugėje, *Bernardinai.lt* stende, kur mugės lankytojams siūlė įsigyti krikščioniškų žurnalų ir kitokių leidinių.

2004-aisiais brolių pranciškonų ir pasauliečių pradėtas portalas *Bernardinai.lt* šiuo metu yra vienintelis krikščioniškas internetinis dienraštis Lietuvoje.

Pasak *Bernardinai.lt* vyriausiojo redaktoriaus Andriaus Navicko, kai pasirodė Bernardinų dienraštis, iš tikrųjų neįsivaizduota, kiek tas leidinys galės plėstis, „neįsivaizdavome, kad būsime didžiausias bent jau religinis kultūrinis leidinys Lietuvoje. Mes nedrąsiaiėjome ta kryptimi nežinodami, kiek bus sėkmės.“ Dabar portale dirba trylika etatinių darbuotojų, aštuoni jų – kūrybiniai, žurnalistai ar skilčių redaktoriai. *Bernardinai.lt* kūrėjai džiaugiasi, kad jų skaitytojai puslapyje vidutiniškai praleidžia šešias minutes. Tai reiškia, jog žmonės užsuka paskaityti, o ne panardyti po įrašus, kaip tai kartais nutinka su kitais informaciniais portalais.

Per mėnesį puslapį *Bernardinai.lt* aplanko per 170 tūkstančių vartotojų, daugiausia Lietuvos didmiesčių gyventojai. Kas dešimtas skaitytojas iš Italijos, Airijos, Amerikos, Kanados, kitų šalių, kur yra emigravusių lietuvių. Labiausiai lankytojų mėgstama rubrika – „Evangelijos komentaras“, kurioje pateikiami dienos skaitiniai bei jų komentarai. Juos rengia pranciškonų, jėzuitų, marijonų, kitų vienuolių broliai, Katalikų Bažnyčios kunigai ar kitų konfesijų krikščionys.

Per dieną portale paskelbiama keliasdešimt publikacijų. Tai originalūs dienraščio žurnalistų ar bendradarbių straipsniai, tekstai iš kitų žiniasklaidos priemonių, naujienų agentūrų pranešimai. Savo išvalgomis ir požiūriu su *Bernardinai.lt* skaitytojais dalijasi apžvalgininkas Tomas Viluckas, rašytojai Vanda Juknaitė, Marcelijus Martinaitis, Liudvikas Jakimavičius, kunigai Arūnas Peškaitis OFM, Antanas Saulaitis SJ, sociologė Eglė Laumenskaitė ir kiti šviesuoliai.

Krikščioniška žiniasklaidos priemonė, kurios biudžetas apie 750 tūkstančių litų per metus, gauna paramą iš kelių fondų – Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo, Lietuvių katalikų religinės šalpos. Iki dešimtadalio reikiamų lėšų portalas surenka iš reklamos. Taip pat dienraštį remia jo skaitytojai. Internetinėje svetainėje nuo sausio mėnesio sukasi skaitliukas, rodantis, kokią sumą dienraščiui paaukojo jo skaitytojai. Nors nuolat abejoja, ar sulauks dar vieno gimtadienio, *Bernardinai.lt* redakcija nepraranda vilties ir įgyvendina naujus sumanymus. Trečius metus iš eilės leidžia darbo kalendorių su nuorodomis į dienos skaitinius bei sentencijomis, ketvirtinį žurnalą „Kelionė su

Bernardinais“ apie žymias asmenybes, gyvenimo prasmės klausimus, tikėjimo atspindžius kasdieniame gyvenime.

Pernai buvo atnaujintas internetinio dienraščio dizainas bei struktūra. „Mes manome, kad krikščionis turėtų labai plačiai žvelgti į pasaulį, turėti labai platų spektrą. Neturėtume palikti sekuliariems leidiniams tų temų, kurios tarsi formaliai išeina už liturginio gyvenimo kasdienybės“, – sakė Andrius Navickas

-vr-

Kauno I dekanate paminėtas tikybos mokymo Lietuvoje 20-metis

Vasario 19 d. Kaune, Kristaus Prisikėlimo bažnyčios konferencijų salėje, vyko tikybos mokymo Lietuvos mokyklose 20-mečio paminėjimas. Jame dalyvavo Kauno I dekanato dekanas mons. Vytautas Grigaravičius, arkivyskupijos Katechetikos centro vadovas Artūras Lukaševičius, dekanato Katechetikos metodinio centro vadovė Nijolė Kulėšienė, šio dekanato parapijose dirbantys tikybos mokytojai ir katechetai.

Renginys pradėtas mons. V. Grigaravičiaus sveikinimo žodžiu. Paskui mokinių talentų konkurse menines programas pristatė vienuolikos parapijų moksleiviai. Talentų konkurse dalyvavo Kauno taikomosios dailės mokyklos šiuolaikinio šokio grupė NSK (Gerojo Ganytojo parapija), VšĮ VDU „Rasos“ gimnazijos moksleivės solistės I. Zasimauskaitė ir G. Valaišaitė (Pal. J. Matulaičio parapija), Palemono vidurinės mokyklos folkloro ansamblis „Bitula“ (Palemono parapija), Stepono Dariaus ir Stasio Girėno gimnazijos moksleivės solistės Gerda Liudvinavičiūtė ir Agnietė Svidinskaitė (Karmelitų parapija), Motiejaus Valančiaus pradinės mokyklos choras (Šančių parapija), Petrašiūnų parapijos jaunimo ansamblis, Kauno apskr. Aklųjų ir silpnaregių ugdymo centro ugdytinės Modesta Masionytė ir Silvija Petkevičiūtė (Kristaus Prisikėlimo parapija), Darželio-mokyklos „Šviesa“ mokinės šokėjos Danielė Giedraitytė, Emilija Railaitė ir Agnė Jusaitė iš Simono Daukanto vid. mokyklos (Šv. Antano Paduviečio parapija), Stasio Lozoraičio vid. mokyklos mokiniai – literatūrinės kompozicijos atlikėjai (Vilijampolės parapija); VšĮ Jėzuitų gimnazijos moksleivis akordeonistas Augustinas Rakauskas (Arkikatedra bazilika), Milikonių vid. mokyklos moksleivė solistė Jurgita Ščesnaitė (Šilainių parapija) ir Sargėnų vid. mokyklos mokinės solistės Ugnė Umbraziūnaitė ir Gabrielė Morkūnaitė.

Dalyvių pasirodymus vertinusi komisija išrinko pasirodymą, kuris bus pristatytas tikybos mokymo 20-mečio minėjime Kauno arkivyskupijoje. Tai Kristaus Prisikėlimo parapijos atstovės, Kauno apskr. Aklųjų ir silpnaregių ugdymo centro auklėtinės S. Petkevičiūtės fortepijonu atlikta F. Miulerio „Audra“. Komisijos pirmininkas nugalėtojams įteikė prisiminimo prizą – knygą „Prisikėlimo šventovė. Jos istorija, praeitis ir dabartis“. Už krikščioniškųjų vertybių puoselėjimą ir nuoširdų darbą padėkos buvo įteiktos ir 36 tikybos mokytojoms bei katechetėms. Savo darbo patirtimi mokykloje dalijosi ir liudijo tikybos mokytoja ekspertė Danutė Borutienė.

Renginio kulminacija buvo vakaro šv. Mišios bažnyčioje. Joms vadovavo mons. V. Grigaravičius, giedojo Karmelitų parapijos jaunimo choras. Per pamokslą mons. V. Grigaravičius apžvelgė istorinį tikybos dėstymo Lietuvos mokyklose kelią, pasidalijo prisiminimais apie pirmuosius žingsnius, pasidžiaugė, kad per 20 metų dėstymo kokybė bendromis Švietimo ir mokslo

kun. A. Mikitiukas ir jo pagalbininkų komanda. Anot dekanato, ne visi žmonės turi galimybę nuvykti į didžiąsias Kaziuko mugės, organizuojamas Vilniuje ar Kaune, todėl suorganizuoti ją mažame mieste – didelis džiaugsmas ir pramoga vietos gyventojams, juolab kad kovo 4-oji nepriskiriama gavėnios laikui.

Šventė buvo pradėta Jonavos Šv. apašt. Jokūbo bažnyčioje šv. Kazimiero iškilmių šv. Mišiomis. Vėliau susirinkusieji buvo pakviesti į parapijos namų kiemą, čia paskelbtas Kaziuko mugės atidarymas. Kaip sakė kun. A. Mikitiukas, visų pirma ši mugė – tai šventė tikinčiųjų bendruomenei, kuri suvienija, suburia žmones į vieną vietą, sutvirtindama bendruomeniškumo jausmą. Mugėje dalyvavo ne tik prekybininkai su tradicinėmis mugės prekėmis – verbomis, molio gaminiais, meduoliais, saldainiais, bet ir Jonavos rajono vaikų globos namų auklėtiniai bei Jonavos parapijos Vaikų dienos centro nariai. Vaikai mugės lankytojams siūlė įsigyti savo rankdarbių.

Mugėje klebono kun. A. Mikitiuko pakviesti apsilankė ir žinomi atlikėjai Liveta ir Petras Kazlauskai, kurie kartu su bendruomene dainavo liaudiškas dainas. Pasveikinti Kaziuko mugės dalyvius galėjo kiekvienas pasilypdamas ant tam skirtos bačkos – „liaudies tribūnos“.

Jonavos dekanas ir Šv. apašt. Jokūbo parapijos klebonas kun. A. Mikitiukas tikisi, jog šventė taps gražia tradicija ir kitąmet pavyks ją suorganizuoti dar didesnę drauge su Jonavos kultūros centru.

-bs-

Keliais žodžiais

Klaipėda. Vasario 26–27 d. LCC tarptautiniame universitete krikščioniškų Bažnyčių atstovai iš visos Lietuvos diskutavo tema „Asmenybės atkūrimas posovietiniame kontekste“. Konferencija parodė, kad skirtingų Bažnyčių

atstovai gali kartu ieškoti atsakymų į aktualius nūdienos klausimus, bandyti spręsti išylančius tarpusavio nesutarimus bei nesusipratimus. Apskritoj stalo diskusijoje išreikštas poreikis siekti didesnio tarpusavio supratimo, nebijoti pažvelgti ir į opesnes tiek bendruomenių, tiek visuomenės problemas. Konferencijoje pranešimus pristatė bei diskusijose dalyvavo Laisvųjų krikščionių, Romos katalikų, Evangelikų liuteronų, Evangelikų reformatų, „Tikėjimo žodžio“, Lietuvos evangelikų baptistų, metodistų, Klaipėdos universiteto bei LCC atstovai.

-kžt-

ministerijos ir Bažnyčios pastangomis pasikeitė: „Šiandien galime džiaugtis kvalifikuotų, aukštas kategorijas turinčių tikybos mokytojų būriu. Kauno I dekanate šiuo metu tikybą dėsto 107 mokytojai: 4 kunigai, 10 vienuolių ir 93 pasauliečiai, iš kurių 3 ekspertai, 20 metodininkų, 45 vyresnieji mokytojai, kiti turi mokytojo kvalifikaciją. Tikybą pradinėse mokyklose renkasi apie 96 proc., o vyresnėse – apie 60 proc. moksleivių. Dėl to padaugėjo vaikų, priimančių pirmąją Komuniją, jaunos šeimos krikštija vaikus, bažnyčiose pagausėjo jaunų žmonių, o prieš šventes jauni žmonės priima Atgailos sakramentą.“ Dekanas priminė, kad mokytojo, kaip ir kunigo, pašaukimas yra labai atsakingas. Atkreiptas dėmesys, kad šiandieninio pasaulio sumaištyje yra daug apleistų, meilės nepatyrusių sielų, kuriose klesti blogis. Dažniausiai tokie vaikai grubūs, nemalonūs, atstumiantys, su jais niekas nenori bendrauti, todėl tikybos mokytojai ir katechetai paraginti jiems daugiau skirti dėmesio. Dekanas teigė, kad nors šiandien turime tikybos vadovėlius, sukurta įvairios dėstymo metodikos, niekas negali atstoti mylinčios mokytojo širdies, nuoširdaus jo žodžio.

Nuo vasario 18 d. Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje eksponuojama nuotraukų, atspindinčių tikybos mokytojų ir katechetų veiklą dekanato mokyklose ir parapijose, paroda.

-sir-

PRANEŠIMAS

Kauno arkivyskupijos kredito unijos narių dėmesiui!

2010 m. kovo 19 d. 11 val. Kauno Šv. apaštalų Petro ir Povilo arkikatedros parapijos namuose, **Vilniaus g. 1/Valančiaus g. 4**, Kaune, šaukiamas pakartotinis Kauno arkivyskupijos kredito unijos, buveinės adresas Vilniaus g. 3, Kaunas, eilinis visuotinis narių susirinkimas.

Darbotvarkė

1. Stebėtojų tarybos ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
2. Revizoriaus ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
3. Valdybos ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
4. Paskolų komiteto ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
5. Metinės finansinės atskaitomybės ir pelno paskirstymo (nuostolių dengimo) projekto pristatymas. Metinės finansinės atskaitomybės tvirtinimas. Nutarimo dėl pelno paskirstymo (nuostolių dengimo) priėmimas.
6. 2010–2012 m. veiklos plano tvirtinimas.
7. 2010 metų kredito unijos pajamų ir išlaidų sąmatos tvirtinimas.
8. Revizoriaus darbo tvarkos nustatymo reglamento patvirtinimas.
9. Revizoriaus atlyginimo dydžio nustatymas.
10. Įgaliojimų suteikimas valdybai priimti sprendimus dėl disponavimo turtu, sudaryti sandorius, kai sandorių suma ar turto vertė viršija 1/10 kredito unijos nuosavo kapitalo.

Su darbotvarkėje numatytų klausimų nutarimų projektais ir ataskaitomis bei kitais dokumentais Kredito unijos nariai gali susipažinti Kredito unijos patalpose, **Vilniaus g. 3, Kaune**.

Kauno arkivyskupijos kredito unijos valdyba

ŠLOVĖ IR KANČIA

Viešpaties Kančios (Verbų) sekmadienis (C)
Lk 19, 28–40; Iz 50, 4–7; Fil 2, 6–11; Lk 22, 14–23. 56

Ko Jėzus labiausiai troško artinantis mirčiai? Kas jam buvo svarbiausia pačiomis paskutinėmis žemiškojo gyvenimo valandomis? Jis matė džiūgaujančias žmonių minias, jų lūkesčius ilgintis išvadotojo karaliaus. Galėjo įpilti alyvos į jų jausmus, kurstyti kurti žemiškąją karalystę. Galėjo toliau gydyti ligonius, maitinti alkanuosius, guosti prislėgtuosius. Tai būtų dar labiau sužadine minios entuziazmą. Džiūgaujančių žmonių lūkesčiuose veikiausiai netrūko ir savanaudiškų minčių, įsivaizduojant save užimantį reikšmingą vietą Mesijo karalystėje.

Pats Jėzus karštai trokšta vieno: valgyti Velykų vakarienę drauge su savo mokiniais. Kaip visada pasaulis triukšmingai reikalauja, tačiau artėjant misijos viršūnei Jėzus pasitraukia, kad galėtų su saviškiais valgyti Velykų vakarienę. Vakarienės menėje atsivėrė vartai į kryžiaus kelią, vedantį į Golgotą. Nors aplinkui daug blogio, kančios, daug stokojančių ir atliktinų darbų, Jėzus kviečia į pokylį. Nuviltų lūkesčių Mesijas atveria mums naują viltį. Jis karštai trokšta valgyti Velykų vakarienę. Ta vienintelė valanda veda į amžinybę.

Žmonės džiaugsmingai sveikina ant asilaičio jojantį Jėzų – Viešpaties vardu ateinantį Karalių. Jis ateina įgyvendinti naujojo įstatymo. Būdamas Viešpats jis ateina tarnauti. Jėzus apiplėšė pats save, priimdamas tarno išvaizdą. Nusizemino tapdamas klusnus iki kryžiaus mirties. Priešybė tarp pasaulio ir Jėzaus viešpatavimo geriausiai išryškėja, kai Jėzus atvedamas pas Pilotą. Valdytojui patikėta valdžia, grindžiama jėga. Jėzus taip pat turi valdžią, tačiau nesilygiuoja su Pilotu. Jis liudija tiesą, kurią apreiškia nesiuimdamas jėgos. Tai yra savęs apiplėšimo, atsižadėjimo kelias – priešingybė savanaudiškiems siekiams primesti savo valią.

Viešpaties Kančios sekmadienis savo liturgine išraiška atspindi dvejopą Velykų šventės turinį: čia susipina mirtis ir prisikėlimas, netektis ir pergalė. Jėzų kaip Viešpaties tarną ir pranašą nurodo Senojo Testamento pranašystės. Prasidedant Didžiąjai savaitei skaitoma Viešpaties tarno giesmė, įvedanti į Jėzaus kančios slėpinius. Izaijo pranašystė leidžia suvokti, kad Jėzaus kančia tai ne žmogiška nesėkmė, bet Dievo meilę atskleidžiantis išganymo planas. Kristaus iškentėta mirtis reiškia žmonijos išgelbėjimą ir kalčių atpirkimą. Kentėdamas mirtiną kančią Jėzus atstovauja visiems

žmonėms. Jis yra Dievo Sūnus, todėl jo mirtis yra ne tik pasinėrimas į giliausią žmonijos vargą, bet drauge ir Dievo darbas. Savo mirtimi jis atveria kančios vienatvės vartus ir užmoka nuodėmės skolą.

Kenčiantis Viešpaties tarnas yra klusnus Dievo žodžiui. Kančią supantis triukšmas ir aplinkinių piktnus jo neatitraukia nuo Dievo žodžio klausymosi. Kristus – klusnus Tėvo valios vykdytojas (*Jn 4, 34; 6, 38*). Jis tai paliudija kančios valandą. Klausymosi nuostata rodo kenčiančiojo tylą. Izaijas rašo, kad Viešpaties tarno veidas kietas tarsi titnagas. Tyla rodo ištvėrmę ir pergalės viltį. Tylėdamas Viešpaties tarnas liudija savo tikėjimą ir pasitikėjimą.

Viešpaties tarnas nesipriešindamas priima smūgius. Žmogui būdinga priešintis kančiai, maištauti mirties akivaizdoje. Kančia subjauroja ir kelia pasibjaurėjimą. Kenčiantis žmogus negali pasipriešinti šmeižtui, intrigoms ir pajuokoms. Kartus likimas verčia žmogų užsisklęsti, tai dar padidina kitų antipatiją kenčiančiajam. Pirmąkart Senajame Testamente niekinamas ir kančioms išduotas žmogus priima savo likimą kaip Dievo duotą ir nesistengia iš jo išsisukti. Jis pilnas pasitikėjimo. Kančia sukietina jo veidą, bet ne širdį. Priešingai negu psalmėse vaizduojami teisieji Viešpaties tarnas nesišaukia Dievo keršto. Jam pakanka tikėti, kad Viešpats yra arti.

Viešpaties kančios aprašyme veikia žydų tautos vyresnieji ir sukurstyta minia. Katalikų Bažnyčios katekizme (597) pabrėžiama, kad nėra kolektyvinės žydų atsakomybės už Jėzaus mirtį. Popiežiškosios Biblijos komisijos 2001 m. dokumente „Žydų tauta ir jų šventieji Raštai krikščionių Biblijoje“ atkreipiamas dėmesys, kad Luko kančios pasakojimas nėra ypač griežtas žydų vyresnybei. Jėzų atvedinus į „tautos seniūnų, aukštųjų kunigų ir Rašto aiškintojų“ susirinkimą (22, 66–71), Lukas nevaizduoja jo susikirtimo su vyriausiuoju kunigu, kaltinimų dėl piktžodžiavimo ir pasmerkimo, taip sumenkinama Jėzaus priešininkų kaltė. Jie pateikia politinio pobūdžio kaltinimus Pilotui (23, 2). Pilotas tris kartus pareiškia, kad Jėzus yra nekaltas (23, 4. 14. 22), bet ketina duoti jam pamoką nuplakdindamas (23, 16. 22), tačiau galiausiai nusileidžia didėjančiam spaudimui minios (23, 23–25), kurioje yra „aukštieji kunigai, seniūnai“ (23, 13). Tolesniuose įvykiuose „seniūnai“ išlieka priešiški (23, 35), o žmonės vėl tampa palankūs Jėzui (23, 27. 35. 48), panašiai kaip jo viešojo gyvenimo metais. Jėzus meldžiasi už savo budelius ir didžiadvasiškai jiems atleidžia, „nes jie nežino, ką darą“ (23, 34).

BEIEŠKANT PRISIKĖLUSIOJO

Velykų sekmadienis

Apd 10, 34a. 37–43; Kol 3, 1–4; Jn 20, 1–9

Pirmąją savaitės dieną neįvyko nieko didingo. Petras ir Jonas pamatę tuščią kapą tuoj pat nepuolė skelbti prisikėlimo žinios. Jonas tik vėliau prisipažino, kad būtent tuomet jis įtikėjo (*Jn 20, 9*). Apaštalai grįžo nuo kapo su trikę ir tylėdami. Tik Marija Magdalena pasiliko ir verkė, nes kažkur dingo kvėpalai ir kažkas paėmė jos Viešpatį (*Jn 20, 11–13*). Meilė neleido jai pasitraukti. Net mirtis nesutrukdė Marijai laukti. Mirtis neturi galios meilei. Kai saulė buvo jau aukštai, Marija Magdalena atbėgo ir pranešė mačiusi Viešpatį. Ji ne tik matė jį, bet ir parpuolusi žemėn apkabino kojas ir pagarbino (*Mt 28, 9*).

Tą dieną Petras tebesinešiojo širdyje skaudžią išdavystės naštą. Tuščiam kape Jėzaus nebuvo. Prisikėlusysis jam dar nepasirodė. Petras ėmė jo laukti ir ilgėtis. Viešpats atėjo žvejojant. Papyrusčiavus prisikėlęs Jėzus paklausė Petrą, ar jį myli. Jeigu tikrai myli, tai atėjus laikui kitas jį „perjuos ir ves, kur nenori“ (*Jn 21, 15–19*). Viešpats ateina, parodo savo žaizdas, priekaištauja dėl netikėjimo ir pasiūnčia skelbti Evangelijos iki pat pasaulio pakraščiu. Tačiau tuomet pasaulio pakraščiai dar buvo ribojami uždarytomis durimis (*Mt 28, 19; Mk 16, 14–18*).

Prisikėlimas – ne vienkartinis įvykis, ir ne visuomet tai būna rytui auštant ar pagal mūsų planą. Viešpats ateina pro mūsų širdžių uždarytas duris, jis pasišalina iš minios, norinčios jį nustumti nuo skardžio, ir niekas negali jo sulaukyti (*Lk 4, 29–30*). Kažkas laužė duoną ir tyliai nuėjo, o mes staiga suvokiame, kad širdis dega džiaugsmu (*Lk 24, 13–35*). Nepažįstamasis ištaria mano vardą, ir iš balso suvokiame, kad jis yra Tas, kuris žino apie mane viską (*Jn 2, 25; 20, 16*). Prisikėlimas ten, kur yra gyvenimas. Nesutiksime prisikėlusiojo, jei ieškosime jo tarp mirusiųjų (*Lk 24, 5*). Jis yra su mumis iki pasaulio pabaigos (*Mt 28, 20*). Kartais visą dieną tuščiai vargę išvystame nepažįstamą siluetą, o į ausį kažkas šnabžda: „Juk tai Viešpats“ (*Jn 21, 7*). Kai nusi- metame kasdienybės nešulius ir imame bėgti į vilties sambrėškius, prasideda mūsų prisikėlimas.

Jėzaus prisikėlimą įsivaizduojame kaip ypatingą įvykį, pranokstantį žmogiškojo supratimo ribas. Jam nėra lygių žmonijos istorijoje. Iš dalies tai tiesa. Tačiau klausydami Šventojo Rašto liudijimo, per kurį Bažnyčia bando priartinti mums šį slėpinį, prieiname prie išvados, kad ten labai mažai kalbama apie ypatingumą. Nė vienas iš šio įvykio liudytojų nekalba apie tai kaip apie kažką nepaprasto. Moterys ir mokiniai prie tuščio kapo

nustemba, kad pradingęs Jėzaus kūnas, tačiau neap- tinka ten kažko nepaprasto. Net priešingai, laukdami kažko ypatingo mokiniai kelyje į Emausą neatpažįsta savo Viešpaties. Jėzus savo elgsena taip pat neskatina ieškoti išpūdingų ženklų. Jis nesistengia antgamtiniu veiksmu paliudyti mokiniams savo tapatybės ir prisikėlimo iš numirusiųjų, bet ramiai ir kantriai aiškina pasitelkdamas Raštus. Galiausiai leidžiasi atpažįstamas per labai įprastą duonos laužymo veiksmą. Panašiai ir mes, švęsdami Kristaus Prisikėlimo šventę, dažnai tikimės patirti kažką ypatingo. Norėtume, kad stiprus išgyvenimas sustiprintų mūsų tikėjimą. Apaštalas Paulius sako, jog mūsų gyvenimas su Kristumi paslėptas Dieve. Paslėptas širdyje tikėjimas gali subręsti ir vėliau būti paliudytas.

Apaštalų darbuose Petras skelbia, jog Viešpats pirmiausia pasirodė iš anksto paskirtiems jo liudytojams. Kaip tapti tokiu liudytoju ir sutikti prisikėlusį Viešpatį? Turime išmokti jį atpažinti duonos laužyme, Eucharistijoje, kurioje dalyvaujame. Paprastuose šio sakramento pavidaluose turime atpažinti ypatingą Prisikėlusiojo slėpinį.

Apaštalas Paulius nubrėžia naują gyvenimo perspektyvą, grindžiamą vienybe su prisikėlusiu Kristumi: „Jeigu esate su Kristumi prikelti.“ Krikščionys ragina- mi siekti ir rūpintis „tuo, kas aukštybėse, o ne tuo, kas žemėje“. Tai visiškai nereiškia, kad žemiškąją tikrove nereikia rūpintis. Būdami krikščionys privalome aktyviai angažuotis kurdami geresnį ir teisingesnį pasaulį. Jėzus Kristus yra tikrasis matas, leidžiantis atskirti „tai, kas aukštybėse“, nuo to, „kas žemėje“. Jėzaus skelbtoji žinia ir jo veikla yra krikščioniškosios etikos pagrindas. Kristus atidavė savo gyvybę už mus, kad mes turėtume apščiau gyvybės. „Siekti to, kas aukštybėse“, reiškia kovoti už gyvybę, už gyvenimo apstumą ir priešintis viskam, kas veda į mirtį, visoms mirties kultūros apraiškoms. Apaštalo paraginimas moko mus į žemiškąją tikrovę žvelgti iš Jėzaus Kristaus dovanoto amžinojo gyvenimo perspektyvos. Tai leidžia suvokti dabartinį gyvenimą šlovingoje amžinybės šviesoje: „Kai apsireikš Kristus – mūsų gyvastis, tuomet su juo ir jūs pasirodysite šlovingi.“

Velykos – gyvenimo pilnatvės šventė. Per Jėzaus mirtį amžinasis gyvenimas dovanojamas visiems, kurių „gyvenimas su Kristumi yra paslėptas Dieve“. Šio gyvenimo simbolis yra Krikšto sakramentas. „Krikštu mes esame kartu su juo palaidoti mirtyje, kad kaip Jėzus buvo prikeltas iš numirusių Tėvo šlovinga galia, taip ir mes pradėtume gyventi atnaujintą gyvenimą“ (*Rom 6, 4*).

Tarptautinė teologijos komisija

Visuotinės etikos paieška: naujas požiūris į prigimtinių įstatymą

(Pabaiga. Pradžia Nr. 3)

Ketvirtasis skyrius: prigimtinis įstatymas ir valstybė

4.1. Asmuo ir bendrasis gėris

83. Imdamiesi visuomenės politinės tvarkos, įžengiamė į teisės reguliuojamą erdvę. Juk teisė atsiranda, kai keli asmenys užmezga santykį. Perėjimas nuo asmens prie visuomenės išryškina esminį skirtumą tarp prigimtinio įstatymo ir prigimtinių teisės.

84. Asmuo yra politinės bei socialinės tvarkos centras, nes yra tikslas, o ne priemonė. Asmuo yra socialinė būtybė iš prigimties, ne pasirinkimu ar gryno sutartinio sutarimo galia. Kad galėtų save kaip asmenį įgyvendinti, jam reikia su kitais asmenimis palaikomų santykių tinklo. Tad atsiduriama viduryje tinklo, sudaryto iš koncentrinų plotmių – šeimos, aplinkos, kurioje gyvenama ir dirbama, vietinės bendruomenės, tautos ir galiausiai žmonijos (78). Asmuo iš kiekvienos tos plotmės gauna jo augimui būtinų elementų ir kartu prisideda prie jų gerinimo.

85. Kadangi žmonės pašaukti gyventi visuomenėje kartu su kitais, jie dalijasi bendra siektinų gėrybių ir gintinų vertybių visuma. Tai ir yra vadinama „bendruoju gėriu“. Jei asmuo, kaip toks, yra tikslas, tai visuomenės tikslas bendrąjį gėrį skatinti stiprinti ir plėtoti. Bendrojo gėrio paieška leidžia valstybei mobilizuoti visų jos narių energiją. Pirmuoju lygmeniu bendrąjį gėrį galima suvokti kaip visumą sąlygų, leidžiančių asmeniui vis labiau tapti asmeniu (79). Formuluojamais išoriniais aspektais – ekonomikos, saugumo, socialinio teisingumo, švietimo, darbo prieinamumo, dvasinio ieškojimo ir t. t. – bendrasis gėris visada yra žmogiškasis gėris (80). Antruoju lygmeniu bendrasis gėris yra tai, į ką krypta politinė tvarka ir pati valstybė. Visų ir konkrečiai kiekvieno gėriu reiškiasi bendruomeninis žmogiškojo gėrio matmuo. Visuomenės gali save apibrėžti remdamosi bendrojo gėrio, kokį skatinti jos siekia, tūpiais. Žiūrint į kiekvienos visuomenės bendrojo gėrio esminius reikalavimus, aiškėja, kad požiūris į bendrąjį gėrį rutuliojasi sulig tomis pačiomis visuomenėmis, prisidedamas prie asmens, teisingumo ir viešosios valdžios vaidmens geresnio suvokimo.

4.2. Prigimtinis įstatymas – politinės tvarkos matas

86. Visuomenė, organizuota atsižvelgiant į jos narių bendrąjį gėrį, atitinka asmens socialinės prigimties reikalavimą. Prigimtinis įstatymas tada išnyra kaip norminis horizontas, kuriame politinė tvarka pašaukta išsitemti. Jis apibrėžia vertybių, kurios, visuomenės akimis, yra humanizuojančios, visumą. Socialinėje ir politinėje aplinkoje vertybės nebegali būti privataus, ideologinio ar konfesinio pobūdžio, jos aprėpia visus piliečius. Vertybės neišreiškia piliečių migloto tarpusavio sutarimo, bet remiasi jų bendrosios žmogystės reikalavimais. Todėl visuomenė, norėdama tinkamai vykdyti savo misiją tarnauti asmeniui, privalo skatinti asmens prigimtinių polinkių įgyvendinimą. Vadinasi, asmuo yra pirmesnis už visuomenę, o visuomenė humanizuojama tik tada, kai atsiliepia į lūkesčius, įrašytus asmenyje kaip socialinėje būtybėje.

87. Tokia asmeniui tarnaujanti prigimtinė visuomenės tvarka, pasak Bažnyčios socialinio mokymo, išsiskiria keturiomis vertybėmis, kylančiomis iš žmogaus prigimtinių polinkių ir nužyminčiomis visuomenės siektino bendrojo gėrio kontūrus: tai laisvė, tiesa, teisingumas ir solidarumas (81). Šios keturios vertybės atitinka su prigimtiniu įstatymu derančios etinės tvarkos reikalavimus. Jei vienos iš jų trūksta, valstybė krypta į anarchiją ar stipriausiųjų valdžią. Laisvė yra pirmutinė žmogiškai priimtinos politinės tvarkos sąlyga. Be sąžinės, nuomonės reiškimo ir savo planų įgyvendinimo laisvės nėra žmogiškos valstybės, net jei privačių gėrybių paieška ir būtų visada formuluojama kaip valstybės bendrojo gėrio skatinimas. Nėra visuomenės be tiesos ieškojimo ir pagarbos jai, tik stipriausiojo diktatūra. Tiesa, kuri nėra kieno nors nuosavybė, geba suburti žmones bendriesiems tikslams. Jei tiesa pati nesisiūlo, „savo“ tiesą primeta mikliausias. Nėra visuomenės be teisingumo, tik smurto karalystė. Teisingumas – aukščiausia vertybė, kurią gali parūpinti valstybė. Ji suponuoja, jog visada bus siekiama to, kas teisinga, ir kad teisė bus taikoma atsižvelgiant į konkretų atvejį, nes nešališkumas yra iškiliausias teisingumo dalis. Galiausiai visuomenė turi vadovautis solidarumu, laiduodama tarpusavio pagalbą ir atsakomybę už kitų dalį ir elgdamasi taip, kad visuomenės turimomis gėrybėmis būtų atsiliepta į visų poreikius.

4.3. Nuo prigimtinių įstatymų prie prigimtinių teisės

88. Teisingumo santykių tarp žmonių – santykių tarp fizinių ir moralinių asmenų, tarp asmenų ir viešosios valdžios, visų žmonių santykių su pozityviaja teise – srityje prigimtinis įstatymas (*lex naturalis*) reiškiasi kaip prigimtinė teisė (*ius naturale*). Nuo prigimtinių

įstatymo antropologinės kategorijos pereinama prie valstybės organizacijos teisinės ir politinės kategorijos. Prigimtinė teisė yra būdingas sutarimo tarp visuomenės narių matas. Tai tarpasmeninių ir socialinių ryšių taisyklė ir imanentinis matas.

89. Teisė nėra savavalė: iš prigimtinio įstatymo kylantis teisingumo reikalavimas yra ankstesnis už bet kurį teisės suformulavimą ir paskelbimą. Tai nėra teisė, nustatanti tai, kas teisinga. Savavališka nėra nė politinė teisė: teisingumo normos išplaukia ne iš žmonių sudaryto susitarimo, bet pirmiausia iš pačios žmonių prigimties. Prigimtine teise žmonių įstatymai sujungiami su prigimtiniu įstatymu. Būtent šia prielaida žmogiškasis įstatymų leidėjas turėtų vadovautis nustatydamas normas, tarnaujančias bendrajam gėriui. Taip jis pagerbia prigimtinių įstatymą, glūdinčių žmogaus žmogystėje. Priešingai, kai prigimtinė teisė neigiama, įstatymas yra vien įstatymų leidėjo valios vaisius. Tada įstatymų leidėjas nebėra aiškintojas to, kas gera ir kas bloga, bet priskiria sau teisę būti galutiniu to, kas teisinga, kriterijumi.

90. Prigimtinė teisė niekada nėra matas, kartą nustatytas viskam. Tai kintančių situacijų, kuriose gyvena žmogus, įvertinimo rezultatas. Ja išreiškiamas praktinio proto, įvertinančio tai, kas teisinga, sprendimas. Tad prigimtinė teisė, prigimtinio įstatymo teisinė išraiška politinės tvarkos plotmėje, iškyla kaip teisingų santykių tarp visuomenės narių matas.

4.4. Prigimtinė teisė ir pozityvioji teisė

91. Pozityvioji teisė turėtų įgyvendinti prigimtinės teisės reikalavimus. Ji tai atlieka arba išvadų būdu (prigimtinė teisė draudžia žudyti, pozityvioji teisė draudžia daryti abortą), arba nutartimis (prigimtinė teisė liepia nusizengusįjį nubausti, pozityvioji baudžiamoji teisė nustato bausmes, taikytinas kiekvienai nusikaltimo kategorijai) (82). Kai pozityvieji žmogiškieji įstatymai tikrai kyla iš prigimtinės teisės ir, vadinasi, iš amžinojo įstatymo, jie saisto sąžinę. Jei yra kitaip, jie neįpareigoja. „Jei įstatymas neteisingas, tai jis net ne įstatymas“ (83). Vadinasi, pozityvieji įstatymai gali ir net turi kisti, kad išliktų ištikimi savo pašaukimui. Juk, viena vertus, žmogaus protas daro pažangą ir pamažu vis geriau suvokia, kas tinkama bendruomenės bendrajam gėriui, o, kita vertus, kinta (į geresnę ar blogesnę pusę) istorinės visuomenės gyvenimo sąlygos, ir įstatymai turi prie jų prisitaikyti (84). Tad įstatymų leidėjas turėtų nustatyti, kas yra teisinga konkrečioje istorinėje situacijoje (85).

92. Prigimtinės teisės yra žmonių ryšių matai, pirmesni už įstatymų leidėjų valią. Jos duotos tam, kad žmonės galėtų gyventi visuomenėje. Prigimtinė teisė yra tai,

kas teisinga iš prigimties pirmiau už bet kurią teisingą formuluotę. Tai ypač rodo asmens subjektyviosios teisės, kaip antai pagarba gyvybei, asmens vientisumui, religijos laisvei, minties laisvei, teisė sukurti šeimą ir auklėti vaikus pagal savo įsitikinimus, teisė vienytis su kitais, dalyvauti bendruomenės gyvenime... Šios teisės, kurioms šiuolaikinė mintis priskiria didelę svarbą, kyla ne iš individų svyruojančių troškimų, bet iš pačios žmonių sąrangos ir jų žmoginančiųjų santykių. Tad žmogaus asmens teisės išplaukia iš teisingos tvarkos, kuri turi karaliauti santykių tarp žmonių plotmėje. Pripažinti šias prigimtines žmogaus teises reiškia pripažinti prigimtiniu įstatymu grįstą objektyvią žmogaus santykių tvarką.

4.5. Politinė tvarka nėra eschatologinė tvarka

93. Žmonių visuomenės istorijoje politinė tvarka dažnai būdavo suvokiama kaip transcendentinės ir dieviškosios tvarkos atspindys. Tad senovinės kosmologijos grįsdavo ir pateisindavo politines teologijas, kur suverenas laiduodavo sąsają tarp kosmoso ir žmogaus visatos. Jos įtraukdavo žmogaus visatą į iš anksto nustatytą pasaulio darną. Pasirodžius bibliniam monoteizmui, visata imta laikyti pavaldžia Kūrėjo duotiems dėsniams. Valstybės tvarka būdavo pasiekama tada, kai ji gerbdavo Dievo įstatymus, įrašytus, be to, žmonių širdyse. Ilgą laiką visuomenėse, organizuotose remiantis jų šventosiose knygose išdėstytais principais ir vertybėmis, vyravo teokratijos formos. Nedarytas skirtumas tarp religinio apreiškimo ir valstybės organizacijos plotmių. Tačiau Biblija desakralizavo žmogiškąją valdžią, net jei įvairūs teokratinės osmozės amžiai net krikščioniškojoje aplinkoje temdė esminį politinės ir religinės tvarkos skirtumą. Šiuo požiūriu būtina rūpestingai skirti pirmosios sandoros situaciją, kai Dievo duoti dieviškieji įstatymai buvo ir Izraelio tautos įstatymai, nuo naujosios sandoros situacijos, kai religinė ir politinė tvarka perskiriamos ir atsiranda jų santykinė autonomija.

94. Biblijos apreiškimas kviečia žmoniją turėti galvoje, kad kūrinių tvarka yra visuotinė tvarka, kurioje dalyvauja visa žmonija, ir kad ta tvarka prieinama protui. Kalbėdami apie prigimtinių įstatymų, esame įsitikinę, kad ta tvarka panorėta Dievo ir suvokiama žmogaus protui. Biblija skiria kūrinių tvarką ir malonės tvarką, prieinamą tikėjimui į Kristų. Taigi valstybės tvarka nėra galutinė ir eschatologinė tvarka. Politinė aplinka nėra nei dangiškojo miesto, neužtarnautos Dievo dovanos, aplinka. Ji kyla iš netobulos ir laikinos tvarkos, kurioje žmonės gyvena keliaudami savojo atbaigimo link anapus istorijos. Pasak šv. Augustino, žemiškajam miestui būdinga būti susimaišiusiam: greta vienas kito egzistuoja teisingieji ir neteisingieji, tikintieji

ir netikintieji (86). Jie turi kartu gyventi pagal savo prigimties reikalavimus ir savo proto gebėjimus.

95. Todėl valstybė negali manytis turinti galutinę prasmę. Ji negali primesti globalios ideologijos, nei religijos (net ir pasaulietiškos), nei pavienės idėjos. Galutinės prasmės aplinka pilietinėje visuomenėje atitenka religinėms organizacijoms, filosofijoms ar dvasingumo tradicijoms; jos turi prisidėti prie bendrojo gėrio, sustiprinti socialinius ryšius ir skatinti visuotines vertybes, pagrindžiančias pačią politinę tvarką. Ši tvarka neturi užduoties sukurti žemėje ateisiančios Dievo karalystės. Ji tik gali ją priartinti pažanga teisingumo, solidarumo ir taikos plotmėse. Ji negali įsteigti jos jėga.

4.6. Politinė tvarka yra laikina ir racionali tvarka

96. Nors politinė tvarka nėra galutinės tiesos sfera, ji turi būti atvira nuolatinei Dievo, tiesos ir teisingumo paieškai. „Teisėtą ir sveiką valstybės pasaulietiskumą“ (87) sudaro perskyra tarp teologinio tikėjimo antgamtinės tvarkos ir politinės tvarkos. Pastarosios niekada nevalia painioti su malonės tvarka, kurios savanoriškai laikytis pašaukti visi žmonės. Ji veikia susijusi su žmogaus prigimtyje įrašyta visuotine žmogiškąja etika. Valstybė turėtų ją sudarantiems žmonėms parūpinti tai, kas būtina visavertiškam žmogiškosios gyvybės įgyvendinimui, apimančiam kai kurias dvasines ir religines vertybes, taip pat laisvę piliečiams patiems spręsti dėl Absoliuto ir aukščiausiųjų gėrybių. Tačiau valstybė, kurios bendrasis gėris yra laikino pobūdžio, neįstengia parūpinti transcendentinių gėrybių, priklausančių kitai tvarkai.

97. Iš politinio horizonto pašalinus Dievą ir bet kokią transcendenciją, neliktų nieko, išskyrus žmogaus valdžią žmogui. Juk politinė tvarka dažnai pateikiama žmonijai kaip paskutinis prasmės horizontas. Totalitarinės ideologijos ir totalitariniai režimai parodė, kad tokia politinė tvarka be transcendencijos horizonto žmogiškai nepriimtina. Ta transcendencija susijusi su tuo, ką vadiname prigimtinio įstatymu.

98. Tokios praeities politinės-religinės osmozės kaip XX a. totalitarinės patirtys sukėlė sveiką reakciją ir priverė šiandien iš naujo įvertinti proto vaidmenį politikoje ir vėl daugiau dėmesio skirti aristotelizmo bei tomizmo diskursams apie prigimtinių įstatymą. Politika, t. y. valstybės organizavimas ir jo bendrų projektų rengimas, kyla iš prigimtinės tvarkos ir turėtų skatinti racionalius debatus, atvirus transcendencijai.

99. Prigimtinis įstatymas, besiremiantis socialine ir politine tvarka, reikalauja, kad jo laikytųsi ne tikėjimas, bet protas. Protas, tiesa, dažnai būna aptemdytas aistru,

prieštarinčių interesų, išankstinių nuostatų. Tačiau nuolatinis rėmimasis prigimtinio įstatymu akina nuolatos švarinti protą. Tik taip politinė tvarka gali išvengti savivalės, dalinių interesų, organizuotos netiesos, manipuliavimo žmonėmis grėsmės. Rėmimasis prigimtinio įstatymu sulaiko valstybę nuo pagundos sunaikinti pilietinę visuomenę ir palenkti žmones ideologijai. Jis taip pat sulaiko valstybę nuo priežiūros, atimančios iš asmenų bei bendruomenių bet kokią iniciatyvą ir atsakomybę. Prigimtiniam įstatymui glūdi teisinės valstybės idėja – valstybės, struktūriškai suretos pagal subsidiarumo principą, gerbiančios asmenis bei tarpininkaujančias korporacijas ir reguliuojančios jų sąveiką (88).

100. Įvedus racionalumo taisyklę ir pripažinus transcendentinį meilės Dievą, draudžiantį garbinti žemišką politinę tvarką, buvo demaskuota daug didžiųjų politinių mitų. Biblijos Dievas panoro kūrinijos tvarkos, kad visi žmonės, paklusdami juose glūdinčiam įstatymui, galėtų laisvai ieškoti ir suradę skleisti pasauliui juos atbaigiančios malonės šviesą.

Penktasis skyrius: Jėzus Kristus – prigimtinio įstatymo atbaigimas

101. Malonė prigimties negriauna, bet ją gydo, stiprina ir veda prie galutinio įgyvendinimo. Dėl šios priežasties net tada, kai prigimtinis įstatymas išreiškia visiems bendrą protą ir gali būti rišliai bei tinkamai pateiktas filosofiniu lygmeniu, jis nėra svetimas malonės plotmei. Jo reikalavimai glūdi ir veikia įvairiuose teologiniuose būviuose, kuriuos išganymo teorijoje pereina žmonija.

102. Amžinojo Tėvo pradėtas išganymo planas įgyvendinamas atsiunčiant Sūnų, kuris žmogui dovanoja naują Įstatymą, Evangelijos įstatymą, kuris daugiausia yra Šventosios Dvasios malonė, veikianti tikinčiųjų širdis, kad jie šventėtų. Naujuoju įstatymu pirmiausia siekiama leisti žmogui dalyvauti dieviškųjų Asmenų trejybiškajame gyvenime ir kartu iškilium būdu priimti bei įgyvendinti prigimtinių įstatymą. Viena vertus, juo aiškiai primenami reikalavimai, kuriuos galėjo aptemdyti nuodėmė ar neišmanymas. Kita vertus, išlaisvindamas žmogų iš nuodėmės įstatymo, dėl kurio galima trokšti gero, bet nesugebėti to padaryti (plg. Rom 7, 18), jis žmogui suteikia veiksmingą gebėjimą įveikti savanaudiškumą ir visapusiškai įgyvendinti humanizuojančius prigimtinio įstatymo reikalavimus.

5. 1. Įsikūnijęs Logos – gyvasis Įstatymas

103. Per prigimtinių proto šviesą, dalyvaujančią dieviškojoje šviesoje, žmonės geba tyrinėti supratimui priei-

namą visatos tvarką ir aptikti Kūrėjo išminties, grožio ir gerumo apraiškų. Remdamiesi tokiu pažinimu, jie savo moraliniais veiksmais gali į šią tvarką įsiterpti. Giliau žvelgdamas į Dievo planą, kuriame sukūrimo aktas yra preliudas, Šventasis Raštas moko tikinčiuosius, kad šis pasaulis buvo sukurtas Žodyje, Žodžio ir Žodžiui, mylimam Tėvo Sūnui, nesukurtajai Išminčiai, ir kad tik juo pasaulis gyvas ir laikosi. Juk Sūnus yra „neregimojo Dievo atvaizdas, visos kūrinijos pirmgimis, nes jame (*en auto*) sukurta visa, kas yra danguje ir žemėje, kas regima ir neregima <...>. Visa sukurta per jį (*di auton*) ir jam (*eis auton*). Jis yra pirma visų daiktų, ir visa juo (*en auto*) laikosi“ (*Kol 1, 15–17*) (89). Todėl *Logos* yra kūrinijos raktas. Žmoguje, sukurtame pagal Dievo paveikslą, išpausta šio asmeniškio *Logos* žymė. Juk žmogus pašauktas supanašėti su Sūnumi, „pirmgimiui iš daugelio brolių“ (plg. *Rom 8, 29*).

104. Tačiau dėl nuodėmės žmogus netikusiai pasinaudojo laisve ir nutolo nuo išminties šaltinio. Taip elgdamasis jis iškreipė pažinimą, kurį galėjo turėti apie objektyvią dalykų tvarką ir prigimtinį lygmenį (90). Todėl Dievo paveikslas žmoguje smarkiai aptemo. Nors prigimtis ir toliau kreipia į savęs įgyvendinimą Dieve (kūrinys negali iškreipti savęs taip, kad nebeatpažintų liudijimų, kuriuos apie save kūrinijoje teikia Kūrėjas), žmonės vis dėlto yra taip smarkiai pažeisti nuodėmės, kad nebeatpažįsta giliosios pasaulio prasmės ir aiškina jį malonumų, pinigų ar galios sąvokomis.

105. Išganingai įsikūnydamas ir priimdamas žmogaus išvaizdą, *Logos* atkūrė Dievo paveikslą ir sugražino žmogų pačiam žmogui. Taip Jėzus Kristus, naujasis Adomas, atbaigia žmogui skirtą pradinį Tėvo planą ir apreiškia žmogui, kas jis toks yra: „Iš tiesų žmogaus slėpynys tikrai nepaaiškėja niekur kitur, tik įsikūnijusio Žodžio slėpinyje. Mat Adomas, pirmasis žmogus, buvo ateisiančiojo, tai yra Kristaus Viešpaties, provaizdis. Apreikšdamas Tėvo ir jo meilės slėpinį, Kristus, naujasis Adomas, pačiam žmogui pilnatviškai parodo, kas yra žmogus, ir atskleidžia jo pašaukimo kilnumą. <...> Būdamas *neregimojo Dievo atvaizdas* (*Kol 1, 15*), jis yra tobulas žmogus, grąžinęs Adomo vaikams panašumą į Dievą, kurį sudarė pirmoji nuodėmė. Kadangi žmogaus prigimtis jame prisiimta, o ne panaikinta, ji ir mumyse tapo be galo sukilninta“ (91). Tad Jėzus Kristus savo asmeniu parodo prigimtinį įstatymą visiškai atitinkančio žmogaus gyvenimo pavyzdį. Dėl šios priežasties jis yra galutinis kriterijus, kaip tinkamai nustatyti žmogaus autentiškus prigimtinis troškimus, nedengiamus nuodėmės ir netvarkingų aistrų sąlygotų iškreipimų.

106. Kristaus įsikūnijimą parengė senojo Įstatymo, Dievo meilės savo tautai Izraeliui ženkle, ekonomi-

ja. Pasak kai kurių Bažnyčios tėvų, vienas iš motyvų, dėl kurių Dievas davė Mozei rašytinį įstatymą, buvo noras priminti žmogui jo širdyje prigimties įrašyto, bet nuodėmės iš dalies užtemdyto ir ištrinto įstatymo reikalavimus (92). Tas įstatymas, judaizmo tapatintas su pre-egzistencine išmintimi, lemiančia visatos likimą (93), šitaip priartino prie nuodėmės paženklintų žmonių konkrečią tikrosios išminties praktiką, kurią sudaro Dievo ir artimo meilė. Jis aprėpė ne tik pozityvius liturginius ir teisinius priesakus, bet ir moralinius paliepimus, sutrauktus į Dekalogą, atitinkantį tai, kas išplaukia iš prigimtinio įstatymo. Tad krikščionių tradicijoje Dekalogas laikytas pirmutine ir visada galiojančia prigimtinio gyvenimo išraiška (94).

107. Jėzus atėjo ne panaikinti Įstatymo ir Pranašų, bet įvykdyti (plg. *Mt 5, 17*) (95). Iš evangelijų tekstų aiškėja, kad Jėzus „mokė kaip turintis galią, o ne kaip Rašto aiškintojai“ (*Mk 1, 22*) ir nesvyruodamas sureliatyvino ar net panaikino tam tikrus dalinius ir laikinus Įstatymo nuostatus. Tačiau jis taip pat patvirtino esminį turinį ir savo asmeniu tobulai įvykdė Įstatymą, meile prisiimdamas Mozės įstatymo skirtingus priesakų tipus – moralės, kulto ir teisės, atitinkančius tris funkcijas – pranašo, kunigo ir karaliaus. Šv. Paulius teigia, kad Kristus yra Įstatymo tikslas (*telos*) (plg. *Rom 10, 4*). *Telos* čia turi dvejopą prasmę. Kristus yra Įstatymo „tikslas“ ta prasme, kad Įstatymas yra pedagoginė priemonė, turėjusi nuvesti žmones prie Kristaus. Tačiau, be to, visiems tiems, kurie tikėjimu gyvena jame per meilės Dvasią, Kristus „užbaigia“ pozityvius Įstatymo įpareigojimus, kuriais papildyti prigimtinio įstatymo reikalavimai (96).

108. Jėzus iš tiesų įvairiais būdais pabrėžė meilės, neatskiriamai sujungiančios Dievo ir artimo meilę, etinį primatą (97). Meilė yra „naujasis įsakymas“ (*Jn 13, 34*), į kurį sutraukiamas visas Įstatymas ir kuris yra raktas jam aiškinti: „Šitais dviem įsakymais remiasi visas Įstatymas ir Pranašai“ (*Mt 22, 40*). Jis taip atskleidžia giliają aukso taisyklės prasmę. „Kas tau nepatinka, to ir kitam nedaryk“ (*Tob 4, 15*) su Kristumi tampa beribės meilės įsakymu. Kontekstas, kuriame Jėzus cituoja aukso taisyklę, lemia jos tikrą supratimą. Ji yra viduryje teksto, kuris prasideda įsakymu: „Mylėkite savo priešus, darykite gera tiems, kurie jūsų nekenčia“ ir užbaigiamas paraginimu: „Būkite gailėstingi, kaip ir jūsų Tėvas gailėstingas“ (98). Pranokdama mainų teisingumo taisyklę, ji yra iššūkis: kviečia mylėti save dovanojančia meile. Gerojo samariečio palyginimu parodoma, kaip krikščioniškai taikytina aukso taisyklė: dėmesio centras perkeliamas nuo rūpinimosi savimi prie rūpinimosi kitu (99). Palaiminimais ir Kalno pamokslu parodoma, kaip vykdytinas meilės įsakymas – dėkingai ir jaučiant kitą, abiem elementams esant būdingiems

naujai krikščioniškosios meilės perspektyvai. Taip meilės praktika įveikia kiekvieną užsisklendimą ir apribojimą, įgyja visuotinį matmenį ir neprilygstamą jėgą, nes jos dėka asmuo geba daryti tai, ko neįmanoma padaryti be meilės.

109. Tačiau meilės įstatymą Jėzus pirmiausia atbaigia savo kančios slėpinyje. Jis, kaip įsikūnijusi Meilė, per tai visiškai žmogiškai atskleidžia, kas yra meilė ir ką ji reiškia – atiduoti gyvybę už tuos, kuriuos myli (100). „Mylėdamas savuosius pasaulyje, parodė jiems savo meilę iki galo“ (Jn 13, 1). Būdamas klusnus Tėvui, mylėdamas ir trokšdamas jį pašlovinti išganant žmones, Jėzus dėl nusidėjęlių prisiėmė kančią ir mirtį ant kryžiaus. Taip gyvuojų įstatymu, aukščiausia visos krikščioniškosios etikos norma tapo pats Kristaus asmuo, įsikūnijęs *Logos* ir Išmintis. *Sequela Christi, imitatio Christi* yra konkretūs Įstatymo visais jo matmenimis įvykdymo būdai.

5.2. Šventoji Dvasia ir naujasis laisvės Įstatymas

110. Jėzus Kristus yra ne tik sektinas etinis pavyzdys, bet savo Velykiniu slėpiniu ir jame yra Išganytojas, kiekvienam žmogui suteikiantis realią galimybę įgyvendinti meilės įstatymą. Juk Velykų slėpinį vainikuoja Šventosios Dvasios dovanojimas, ji, būdama Tėvo ir Sūnaus bendrosios meilės Dvasia, suvienija mokinius tarp savęs, su Kristumi ir pagaliau su Tėvu. Kadangi „Dievo meilė yra išlieta mūsų širdyse Šventosios Dvasios“ (Rom 5, 5), ji tampa tikinčiųjų elgesio vidiniu principu ir aukščiausia taisykle. Šventoji Dvasia leidžia jiems vykdyti visus meilės reikalavimus spontaniškai ir tinkamai. „Gyvenkite Dvasia, ir jūs nepasiduosite kūno geismams“ (Gal 5, 16). Taip išpildomas pažadas: „Duosiu jums naują širdį ir atnaujinsiu jus nauja dvasia. Išimsiu iš jūsų akmeninę širdį ir duosiu jums jautrią širdį. Duosiu jums savo dvasią ir padarysiu, kad gyventumėte pagal mano įstatus, laikytumėtės mano įsakų ir juos vykdytumėte“ (Ez 36, 26–27) (101).

111. Šventosios Dvasios malonė yra pagrindinis naujojo Įstatymo, arba Evangelijos įstatymo, principas (102). Bažnyčios skelbimas, sakramentų šventimas, Bažnyčios polinkis skatinti savo narius plėtoti gyvenimą Dvasioje visiškai susijęs su kiekvieno tikinčiojo asmeniniu augimu meilės šventumu. Naujuoju Įstatymu, kuris yra iš pagrindų vidinis įstatymas, „tobulas laisvės įstatymas“ (Jok 1, 25), tobulai įgyvendinamas žmogaus širdyje glūdintis savarankiškumo ir laisvės tiesoje troškimas. Moralinis žmogaus elgesys gimsta didžiausioje asmens gelmėje, kurioje yra Kristus ir kuri perkeista Dvasios (103). Tačiau ta laisvė skirta meilės tarnybai: „Iš tiesų, broliai, jūs esate pašaukti laisvei! Tikrai dėl

šios laisvės nepataikaukite kūnui, bet stenkitės vieni kitiems su meile tarnauti“ (Gal 5, 13).

112. Naujasis Evangelijos įstatymas aprėpia, įima ir atbaigia prigimtinio įstatymo reikalavimus. Tad prigimtinio įstatymo gairės naujojo Įstatymo atžvilgiu nėra išorinė įpareigojanti instancija. Jos yra jo dėmenys, nors ir antriniai bei palenkti pagrindiniam, kuris yra Kristaus malonė (104). Todėl tik gyvojo tikėjimo apšviesto proto šviesoje žmogus geriau atpažįsta prigimtinio įstatymo gaires, nurodančias jam kelią į visapusišką savo žmogystės išskleidimą. Tad prigimtinis įstatymas, viena vertus, išlieka „pamatine sąsaja su naujuoju gyvybės Jėzuse Kristuje Dvasios įstatymu ir, kita vertus, teikia platesnį pagrindą dialogui su kitos pakraipos ar kitokio ugdymo asmenimis plėtoti ieškant bendrojo gėrio“ (105).

Pabaiga

113. Katalikų Bažnyčia, suvokdama žmogaus poreikį bendromis pastangomis ieškoti deramo ir takaus bendro gyvenimo taisyklių, trokšta pasidalyti su religijomis, išminties tradicijomis ir mūsų laikų filosofijomis prigimtinio įstatymo sąvokos ištekliais. Prigimtinių įstatymą vadiname visuotinės etikos, kurią siekiame išrutulioti stebėdami ir apmąstydami mūsų bendrą žmogiškąją prigimtį, pagrindu. Tai žmogaus širdyje įrašytas įstatymas, kurį istorijos raidoje žmonija turi vis labiau suvokti. Savo raiška šis prigimtinis įstatymas nėra statiškas: tai ne galutinių ir nekintamų priesakų sąrašas. Tai įkvėpimo versmė, visada trykštanti ieškant objektyvaus visuotinės etikos pamato.

114. Tikime, kad Kristus visapusiškai apreiškė, kas yra žmogus, įgyvendindamas tai savo asmeniu. Tačiau tas apreiškimas, kad ir savitas, sujungia ir patvirtina elementus, jau glūdėjusius žmonijos išminties tradicijų racionalioje mintyje. Tad prigimtinio įstatymo sąvoka yra pirmiausia filosofinė ir, kaip tokia, įgalina dialogą, kuriuo, gerbiant kiekvieno religinius įsitikinimus, apeliuojama į tai, kas kiekviename žmoguje visuotinai žmogiška. Mainai proto lygmeniu galimi, kai patyrimo ir kalbėjimo objektas yra tai, kas bendra visiems žmonėms, apdovanotiems protu, ir kai reikia nustatyti gyvenimo visuomenėje reikalavimus.

115. Prigimtinio įstatymo atradimas yra atsakas į amžiną žmonijos troškimą nustatyti sau moralinio gyvenimo ir gyvenimo visuomenėje taisykles. Tas gyvenimas visuomenėje apima ištįsą santykių spektrą – šeimos, ekonominio gyvenimo, pilietinės visuomenės, politinės bendruomenės, tarptautinio lygmens santykius.

Idant būtų visų žmonių ir visose kultūrose pripažintos, visuomeninio elgesio normos turi būti paties žmogaus asmens, jo poreikių ir polinkių šaltinis. Apmąstytais išrutuliotos ir palaikomos įstatymu, šios normos tada gali tapti visų savastimi. Nuo Antrojo pasaulinio karo viso pasaulio tautos sugebėjo parengti *Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją*, netiesiogiai suponuojančią, kad neatimamų žmogaus teisių šaltinis yra kiekvieno žmogaus asmens kilnumas. Čia pateikiamu dokumentu kaip tik ir siekiama vienintelio tikslo – padėti apmąstyti asmeninės ir kolektyvinės moralės šaltinį.

116. Šiuo dokumentu prisidedami prie visuotinės etikos paieškos ir siūlydami racionaliai pateisinamą pagrindą, kviečiame didžiųjų religijų, žmonijos išminties ir filosofijos tradicijų žinovus bei atstovus, pradėdami nuo savo šaltinių, analogiškais darbais siekti, kad racionaliu požiūriu į tikrovę pagrįstos visuotinės moralės normos būtų visų pripažintos. Toks darbas neatidėliotinas ir būtinas. Siekdami išvien skatinti supratimą, abipusį pripažinimą, taikų visų žmonijos narių bendradarbiavimą turime pasiekti tokį tašką, kai galėsime pasakyti, jog už religinių įsitikinimų ir mūsų kultūrinių prielaidų įvairovės yra mūsų bendrosios žmogystės pamatinės vertybės.

Nuorodos

- (78) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 73–74; Katalikų Bažnyčios katekizmo 1882 paaiškinama, kad „kai kurios bendruomenės, kaip antai šeima ir valstybė, yra labai artimos žmogaus prigimčiai“.
- (79) Plg. Jonas XXIII. Enciklika *Mater et Magistra*, 65; Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 26, §1; Deklaracija *Dignitatis humanae*, 6.
- (80) Plg. Jonas XXIII. Enciklika *Pacem in terris*, 55.
- (81) Plg. ten pat, 37; Popiežiškoji teisingumo ir taikos taryba. Bažnyčios socialinio mokymo santrauka, 192–203.
- (82) Plg. Šv. Tomas Akvinietis. *Summa theologiae*, Ia–IIae, q. 95, a. 2.
- (83) Šv. Augustinas. *De libro arbitrio*, I, V, 11 (*Corpus christianorum*, series latina, 29, 217): „Iš tiesų, įstatymas, kuris nėra teisingas, man neatrodo esąs įstatymas“; Šv. Tomas Akvinietis. *Summa theologiae*, Ia–IIae, q. 93, a. 3, ad 2: „Žmogaus įstatymui įstatymo prigimtis būdinga tiek, kiek jis atitinka teisingą protą, ir šiuo požiūriu akivaizdu, kad jis kyla iš amžinojo įstatymo. O nukrypęs nuo teisingo proto, vadinamas neteisingu įstatymu ir yra ne įstatymas, bet veikiau tam tikra prievarta. (*Lex humana intantum habet rationem legis, inquantum est secundum rationem rectam, et secundum hoc manifestum est quod a lege aeterna derivatur. Inquantum vero a ratione recedit, sic dicitur lex iniqua, et sic non habet rationem legis, sed magis violentiae cuiusdam.*)“; Ia–IIae, q. 95, a. 2.
- (84) Plg. Šv. Tomas Akvinietis. *Summa theologiae*, Ia–IIae, q. 97, a. 1.
- (85) Pasak šv. Augustino, įstatymų leidėjas, kad gerai atliktų savo darbą, turėtų atsižvelgti į amžinąjį įstatymą; plg. Šv. Augustinas. *De vera religione*, XXXI, 58 [*Corpus christianorum*, series latina, 32, 225]: „Žemiškųjų įstatymų leidėjas, jei yra geras ir išmintingas vyras, kreipia žvilgsnį į amžinąjį įstatymą, kurio vertinti neduota sielai, kad pagal jo nekintamas taisykles išvelgtų, kas lieptina ir kas draustina. (*Conditor tamen legum temporalium, si vir bonus est et sapiens, illam ipasam consulit aeternam, de qua nulli animae iudicare datum est; ut secundum eius immutabiles regulas, quid sit pro tempore iubendum vetandumque discernat.*)“ Sekuliarizuotoje visuomenėje, kurioje ne visi pripažįsta šio amžinojo įstatymo ženklą, būtent prigimtinės teisės paieška, apsauga ir raiška pozityviaisiais įstatymais laiduoja jos teisėtumą.
- (86) Plg. Šv. Augustinas. *De Civitate Dei*, I, 35 (*Corpus christianorum*, series latina, 47, 34–35).
- (87) Plg. Pijus XII. Kreipimasis 1958 m. kovo 23 d.: AAS 25 (1958), 220.
- (88) Plg. Pijus XI. Enciklika *Quadragesimo anno*, 79–80.
- (89) Taip pat plg. *Jn* 1, 3–4; *1 Kor* 8, 6; *Žyd* 1, 2–3.
- (90) Plg. *Jn* 3, 19–20; *Rom* 1, 34–25.
- (91) Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 22. Plg. Šv. Ireniejus Lionietis. *Contre les hérésies*, V, 16, 2 (*Sources chrétiennes*, 153, 216–217): „Ankstesniais amžiais tikrai sakytą, kad žmogus sukurtas pagal Dievo paveikslą, tačiau tai neišryškėjo, nes vis dar buvo neregimas Žodis, pagal kurio paveikslą žmogus buvo sukurtas, negana to, panašumo dėl šios priežasties greitai netekta. Tačiau Dievo Žodžiui tapus kūnu, jis patvirtino ir viena, ir kita – parodė, koks iš tikrųjų tas paveikslas, tapdamas tuo, kas buvo jo paveikslas, – ir tvariai atkūrė žmogaus panašumą į neregimąjį Tėvą per Žodį, kuris nuo tol tapo regimu.“
- (92) Plg. Šv. Augustinas. *Enarrationes in Psalmos*, LVII, 1 (*Corpus christianorum*, series latina, 39, 708): „Kūrėjo ranka į mūsų širdis įrašė: *Kas tau nepatinka, to ir kitam nedaryk*. Dar iki Įstatymo šios tiesos niekam nebuvo leista ignoruoti, idant būtų teisiami ir tie, kuriems Įstatymas nebuvo duotas. Bet kad žmonės nesiskųstų, jog jiems to trūksta, į plokštes buvo surašyta tai, ko jie neperskaitė savo širdyse. Ne todėl, kad tai nebūtų buvę išdėstyta raštu, bet kad žmonės nenorėjo to perskaityti. Prieš akis buvo padėta tai, ką jie būtų išvydę sąžinėje; ir nors Dievo balsas pasigirdo tarsi iš išorės, žmogus buvo priverstas pažvelgti į savo vidų. (*Quandoquidem manu formatoris nostri in ipsis cordibus nostris scripsit: Quod tibi non vis fieri, ne facias alteri. Hoc et antequam lex daretur nemo ignorare permissus est, ut esset unde iudicaretur et quibus lex non esset data. Sed ne sibi homines aliquid defuisse quaererentur, scriptum est et in*

*tabulis quod in cordibus non legebant. Non enim scriptum non habebant, sed legere volebant. Oppositum est oculis eorum quod in conscientia videre cogebantur; et quasi forinsecus admota voce Dei, ad interiora sua homo compulsus est.)“ Plg. Šv. Tomas Akvinietis, *In III Sent.*, d. 37, q. 1, a. 1: „Necessarium fuit ea quae naturalis ratio dictata, quae dicuntur ad legem naturae pertinere, populo in praeceptum dari, et in scriptum redigi <...> quia per contrariam consuetudinem, qua multi in peccato praecipitabantur, iam apud multos ratio naturalis, in qua scripta erant, obtenebrata erat“; *Summa theologiae*, Ia–IIae, q. 98, a. 6.*

(93) Plg. *Sir* 24, 23 (Vulgata: 24, 32–33).

(94) Plg. Tomas Akvinietis. *Summa theologiae*, Ia–IIae, q. 100.

(95) Šv. Jono Auksaburnio bizantiškoji liturgija gerai išreiškia krikščionių įsitikinimą į per dėkojimą po Komunijos diakoną laiminančio kunigo lūpas įdėdama šiuos žodžius: „Kristau, mūsų Dieve, kuris įvykdei Įstatymą ir Pranašus ir atlikai visą iš Tėvo gautąją misiją, pripildyk mūsų širdis džiaugsmo ir linksmumo dabar, visada ir per amžių amžius. Amen.“

(96) Plg. *Gal* 3, 24–26: „Taigi įstatymas buvo mūsų auklėtojas, vedęs į Kristų, kad mes būtume tikėjimu nuteisinti. Tikėjimui atėjus, mes jau nesame auklėtojo globoje. Juk jūs visi tikėjimu esate Dievo vaikai Kristuje Jėzuse.“ Dėl teologinės įvykdymo sąvokos plg. Popiežiškoji Biblijos komisija. Žydų tauta ir jos šventieji raštai krikščionių Biblijoje, pirmiausia 21.

(97) Plg. *Mt* 22, 37–40; *Mk* 12, 29–31; *Lk* 10, 27.

(98) Plg. *Lk* 6, 27–36.

(99) Plg. *Lk* 10, 25–37.

(100) Plg. *Jn* 15, 13.

(101) Plg. *Jer* 31, 33–34.

(102) Plg. Šv. Tomas Akvinietis. *Summa theologiae*, Ia–IIae, q. 106, a. 1: „Pats galingiausias dalykas Naujojo Testamento įstatyme ir tai, kas sudaro jo visą galią, yra Šventosios Dvasios malonė, suteikiama per tikėjimą į Kristų. Todėl naujasis Įstatymas pirmiausia yra pati Šventosios Dvasios malonė, duodama į Kristų tikintiesiems. (*Id autem quod est potissimum in lege novi testamenti, et in quo tota virtus eius consistit, est gratia Spiritus Sancti, quae datur per fidem Christi. Et ideo principaliter lex nova est ipsa gratia Spiritus Sancti, quae datur Christi fidelibus.*)“

(103) Plg. ten pat, Ia–IIae, q. 108, a. 1, ad 2: „Tad kadangi Šventosios Dvasios yra tarsi mums įlieta nuostata, lenkianti deramai elgtis, ji mus verčia laisvai daryti tai, kas atitinka malonę, ir vengti to, kas malonei prieštarauja. Tada naujasis Įstatymas vadinamas laisvės įstatymu dėl dviejų priežasčių. Pirma, todėl, kad nevaržo daryti ar vengti ko nors, išskyrus tai, kas savaime būtina arba prieštarauja išganymui, ką aprėpia įstatymo paliepimas arba draudimas. Antra, todėl, kad jis verčia tokius paliepimus ar draudimus vykdyti laisvai, veikiant vidiniam malonės postūmiui. Ir dėl šių dviejų dalykų naujasis Įstatymas vadinamas tobulos laisvės įstatymu, *Jok* 1, 25. (*Quia igitur gratia Spiritus Sancti est sicut habitus nobis infusus inlinans nos ad recte operandum, facit nos libere operari ea quae conveniunt gratiae, et vitare ea quae gratiae repugnant. Sic igitur lex nova dicitur lex liberalitatis dupliciter. Uno modo, quia non arctat nos ad facienda vel vitanda aliqua, nisi quae de sunt vel necessaria vel repugnantia saluti, quae cadunt sub praecepto vel prohibitione legis. Secundo, quia huiusmodi etiam praecepta vel prohibitiones facit nos libere implere, inquantam ex interiori instinctu gratiae ea implemus. Et propter haec duo lex nova dicitur lex perfectae libertatis, *Iac* 1, 25.)“*

(104) Šv. Tomas Akvinietis. *Quodlibeta*, IV, q. 8, a. 2: „Naująjį įstatymą, kuris yra laisvės įstatymas, <...> sudaro prigimtinio įstatymo moraliniai priesakai, tikėjimo straipsniai ir malonės sakramentai. (*Lex nova, quae est lex libertatis, <...> est contenta praeceptis moralibus naturalis legis, et articulis fidei, et sacramentis gratiae.*)“

(105) Jonas Paulius II. Kreipimasis 2002 m. sausio 18 d.: AAS 94 (2002), 334.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

mons. Gintaras Grušas
kun. Lionginas Virbalas SJ

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Rimantas Kaunietis
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Savanorių pr. 192
44151 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2010, „Bažnyčios žinios“